

KUUROJEN LEHTI

N:o 7
1975

Tidskrift för döva

Finlandia-talo, liiton 70-vuotisjuhlien keskuspaikka

Liiton 70-vuotisjuhlallisuuudet

Kuurojen Liiton perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 70 vuotta. Liiton 70-vuotisjuhla on päätetty yhdistää Kuurojen Päivän aikaan, oikeammin päivän aattoon, sillä juhla pidetään lauantaina 27 päivänä syyskuuta. Mutta juhla on silti tarkoitettu Kuurojen Päivän ja sitä seuraavan kuulovammaisten viikon alkajaisiksi.

Juhlaan on liitetty toinenkin tilaisuus, visuaalinen ilta, jossa on tarkoitus osoittaa kuurojen mahdol-

lisuudet visuaalisissa esityksissä. Ilan ohjelmassa on teatteriesityksiä sekä omien että vieraiden esittämää. Esiintymään on pyydetty Tyst Teater Ruotsista, joka on ilmoittanut tulevansa. Ohjelmassa on lisäksi lausuntaa, visuaalista kerrontaa ja pantomiimia. Vertailun vuoksi, jotta nähtäisiin minkälaiseen esitykseen kuulevat pystyvät kuurojen keinoin, on lupautunut esiintymään tamperelainen Vili Auvisen työryhmä.

Liiton 70-vuotisjuhlaan yritetään saada kavalkadi (historiallinen kulue) liiton vaiheista. Kavalkadi tulisi suunnitellussa muodossa olemaan historiallinen katsaus kuvin ja eri esiintyjin. Mikäli idea saadaan viedyksi läpi, on kavalkadi sinänsä nähtävyys.

Sekä juhla että visuaalinen ilta pidetään Finlandia-talossa Helsingissä. Tämä maailmankuulun arkkitehtimme Alvar Aallon suunnittelema konsertti- ja kongressirakennus on mielenkiintoinen tutustumiskohde sekä sisältä, että ulkoa. Suuressa konserttisalissa, jossa juhla ja visuaalinen ilta pidetään, on tilaa 1 700 hengelle. Tämän tilan ja kaiken edelläolevan huomioiden on syytä odottaa, että koko Suomen kuuro kansa kokoontuu liiton 70-vuotisjuhlallisuuksiin Helsinkiin 27. 9. Yhdistyksiä kehoitetaankin järjestämään jäsenilleen ja muille asiasta kiinnostuneille bussimatka juhliin. Liiton 70-vuotisjuhlaan on luonnollisesti maksuton sisäänpääsy, vain visuaalisessa illassa peritään pieni pääsymaksu.

Suuntana siis 27.9.: Helsinki ja Finlandiatalo.

PERHELEIRI MALMINHARJULLA 9—14.8. 1975

Leiri on tarkoitettu perheille, joissa vanhemmat ovat kuuroja ja lapset kuulevia. Leirin teemana on perheen yhtenäisyys ja leirin aikana selvitetään isän ja äidin roolia, lasten perusturvallisuuden tarvetta, perheen asemaa yhteiskunnassa sekä kuurouden perheessä aiheuttamia ongelmia. Lisäksi leirin ohjelmassa on virkistystä ja viihdettä, iltanuotioita, illanistujaisia, leikkejä ja kilpailuja.

Leiri on maksuton. Matkakulut korvataan. Leirille otetaan vain n. 20 perhettä.

Ilmoittautumiset liiton toimistoon heinäkuun 25 päivään mennessä. Ilmoittautuessa on mainittava leirille tulevien perheenjäsenten nimet, syntymäajat, vanhempien ammatti.

Leirille hyväksytyille lähetetään kirjallinen kutsu.

KUUROJEN LEHTI

80 vuosikerta 1975

N:o 7

Toimitus

Expedition

Lokero 62

13101 Hämeenlinna 10

Puh. 24 289.

Julkaisija

Utgivare

Kuurojen Liitto r.y. —

Dövas Förbund r.f.

Päätoimittaja

Huvudredaktör

Runo Savisaari, Riihtapolku 1,

C 29, Tapiola, puh. 462 755.

Toimitussihteeri

Red.sekr.

Jarmo Narmala, Lokero 62

Hämeenlinna, puh. 24 289.

Ruotsink. toimittaja

Svenskspr. red.

Rea Stadius

Kauppalaantie 9 Helsinki 32

Toimituskunta

Redaktionskommitté

Aura Ahlbäck, Liisa Kauppinen

ja Raija Nieminen.

Tilaushinta

1/1 vsk kotimaassa ja Pohjois-

maissa 24:—, ulkomaille 30,—.

Tilattavissa postitoimistoista.

Ilmoitushinnat:

1/1 siv. 500,—; 1/2 siv. 300,—;

1/4 siv. 175,—; 1/8 siv. 100,—.

Kuolinilmoitukset ja järjestöil-

moitukset muualla kuin järjes-

töpalstalla 20 penniä pmm.

Kaikki maksut postisiirtotilille

6825-9.

Kuurojen Liitto r.y.

Lilankatu 27 E 10.

00170 Helsinki 17.

Puh. 638 154.

Puheenjohtaja

Vesihallintoneuvos Runo Savi-

saari, puh. 462 755.

Toiminnanjohtaja

Jarmo Narmala

puh. 638 154.

Opinto- ja tiedotussihteeri

Liisa Kauppinen, puh. 638 154.

Järjestösihteeri

Esko Sänkinieniemi.

Rahastonhoitaja

Ekonomi Eero Laamanen,

puh. 882 163.

Etelä-Suomen sosiaaliohjaaja

Sosionomi Aira-Liisa Roiha,

puh. 638 651.

Pohjois-Suomen sosiaaliohjaaja

Olavi Pesonen,

Ansatie 3 C 6, 90530 Oulu 53

981/4539

Itä-Suomen sosiaaliohjaaja

Päivi Pietilä,

Lönnrotinkatu 5 as. 19,

70500 Kuopio 50,

puh. 971/13 881.

Kurssikeskus Malmiharju

19240 Koskenmylly,

puh. 910/845 196.

Kuulovammaisalan terminologia

Kuulovammaisalasta käytössä oleva terminologia on sekava, tai oikeammin sanoen näitä termejä käytetään sekavasti. Terminologia, joka on seuraava, on itse asiassa järjestelmällinen ja selvä:

KUULOVAMMAINEN

(KUULOVIKAINEN)

huonokuuloinen

vajaakuuloinen

heikkokuuloinen

kuuro

lapsuudenkuuro,

varsinainen kuuro,

varhaiskuuro

kuuroutunut

vanhuudenkuuro

Kaikilla edellämainituilla sanoilla on oma merkityksensä. Kuulovammainen ja kuulovikainen ovat yleistermejä ja tarkoittavat kaikkia niitä henkilöitä, jotka kuulokyvyn osalta poikkeavat normaalikuuloisista. Kuulovammaiset voidaan jakaa kahteen pääryhmään: huonokuuloisiin ja kuuroihin. Raja näiden kahden ryhmän välillä horjuu, mutta voitane se määritellä siten, että kuuroja ovat ne, joilla ei ole kuulosta laitteidenkaan avulla apua kommunikoinnissa. Sana kuuro ja huonokuuloinen ovat ryhmänsä yleistermejä. Kuurot voidaan jakaa eri ryhmiin kuuroutumisiän perusteella ja tällöin tulee esille kaksi pääryhmää, niihin jotka ovat syntymäkuuroja tai ovat kuuroutuneet varhaislapsuudessa eivätkä ole oppineet kuulon avulla, ja niihin jotka ovat oppineet kielen luonnonmenetelmän mukaan ennen kuuroutumista.

Voidaan tietysti kysyä, miksi edellämainittu erittely on tarpeen. Eikö kaikkia voitaisi sanoa kuulovammaisiksi pyrkimättä määrittelemään, mihin ryhmään kukin kuuluu. Näin voidaan tietysti yleisessä keskustelussa tehdä, mutta käytännössä, esimerkiksi kuntouttamisessa, lainsäädäntö ja järjestötyössä on syytä käyttää oikeita termejä. On jo suorastaan harhauttamista käyttää yleistermiä kuulovammaista esim. kuntouttamisen yhteydessä kun tarkoitetaan pelkästään yhtä ryhmää kuulovammaisista. Seuraukset voivat olla koh- talokkaita.

Seminaarin osanottajia kuuntelemassa tutkimustuloksia. Eturivissä vas:ltä Eva-Signe Falkenberg, Norja, Torbjörn Sander, Norja, Eino Savisaari ja Niilo Heinonen, Suomi

Kööpenhaminan yliopistossa pohdittiin viittomakieltä

Kööpenhaminan yliopiston psykologian laitos järjesti 14—16.5. kolmannen nonverbaalisen kommunikaation seminaarin teemanaan »kuurojen kommunikaation tutkimus». Seminaari oli pohjoismaainen ja sen vetäjänä oli psykologian laitoksen assistentti Lars. v.d. Lieth sekä pääluennoitsijana tri William Stokoe Gallaudet Collegesta, USA:sta. Seminaariin oli kutsuttu eri laitosten edustajia kaikista Pohjoismaista. Osanottajia oli noin 40. Suomesta osallistui seminaariin maist. Niilo Heinonen ja kuurojen pappi Eino Savisaari.

Tri Stokoe käsitteli ensimmäisessä luennossaan viittomakielen tutkimusta todeten, että kun hän noin 15 vuotta sitten aloitti omat tutkimuksensa, hän oli miltei ainoa alalla. Nyt sensijaan on tutkimusprojekteja menossa runsaasti eri puolilla maailmaa. Hän piti arvokkaana sitä, että tutkijoiden joukossa on mukana entistä useampia kuuroja. Viittomakieltä tutkitaan nyt hyvin monilta eri puolilta. Tutkimuksia tehdään mm. antropologian, fonologian, kielitieteen, semantiikan, psykologian, sosiologian, opetusopin, eläintieteen, historian ja kielen suunnittelun näkökulmasta.

Tutkimuksen kehitystä voi nyt seurata mm. tri Stokoen toimittamasta määräajoin ilmestyvästä »Sign language studies»-kirjasta, joka on laaja kirjallisuusuutetelo viittomakielen ja sitä sivuavien aiheiden tutkimuksista.

Suoritetut tutkimukset ovat jo nyt selvittäneet viittomakielen ole-

musta ja sen mahdollisuuksia kommunikaatiovälineenä. Tutkimus on toisaalta kasvattanut viittomakielen käyttäjien keskuudessa itsetuntoa oman kielen arvosta. Viittomakielen arvostus on myös yleisesti ottaen noussut. Sitä voidaan esim. opiskella nyt 9:ssä USA:n yliopistossa ja suorittaa arvosanoja.

Kuurojen kuntoutuksen ja koulutuksen alueella kehitellään metodeja viittomakielen käyttämiseksi entistä laajemmin. Esim. tri Bornstein kehittää esikouluikäisille viittomakielisiä satukirjoja. Tällöin käytetään »viitottua englantia», joka seuraa lauserakenteeltaan englanninkieltä.

Varsinaisen tutkimuksen alalla taas ei kehitellä uusia metodeja, vaan tutkitaan kielen olemusta. Siksi ei myöskään tutkijoiden ja USA:n kuurojen liiton välillä ole ollut kitkaa. Päinvastoin kuurojen järjestöissä ollaan kiitollisia tehdyistä tutkimuksista.

Brita Hansen Totaalisen kommunikaation instituutista, Kööpenhaminasta, kertoi laitoksensa työstä tähdentäen, että sana viittomakieli on yleisnimitys, joka kätkee sisäänsä eri tavat viittoa ja vieläpä yksilölliset erotkin. On havaittu, että yksilölliset erot viittomisessa ovat joskus niin suuria, että viittovat henkilöt eivät aina ymmärrä toisiaan. Hän vaati viittomakielikeskustelussa tarkempia määrittelyksiä ja esitteli instituuttinsa käyttämää kolmijakoa:

1. Puhe, jota viittomat seuraavat ja tukevat. Tätä tapaa käyttävät kieltä

hyvin osaavat, kuuroutuneet, koulut.

2. Viittominen, jota puhe seuraa ja tukee. Tämä on edellistä lähempänä kuuroja. Lauserakenne ei seuraa puhuttua eikä vars. viittomakieltä. = Puhuttua viittomakieltä.

3. Varsinainen viittomakieli.

Kuurojen suhtautumisen omaan viittomakieleensä on todettu olevan melko vähättelevä. Sen arvoa ei ole osattu arvioida. Vasta kun muut ovat alkaneet sanoa sitä kauniiksi kieleksi, ovat myös kuurot havahtuneet toteamaan asian, kertoi Hansen. Hän oli koonnut varsinaisesta viittomakielestä seuraavia asioita.

VARSINAISEN VIITTOMAKIELEN LAUSERAKENTEELLISIA JA KIELIOPILLISIA SÄÄNTÖJÄ:

1. Ajan määrityksiä: preesens ja mennyt aika
2. Ajan ilmaisu on lauseessa ensimmäisenä
3. Ajan ilmaisun jälkeen tulee paikan määrittely
4. Objekti on ennen subjektia
5. Laatusana on pääsanana jäljessä (auto punainen)
6. Laatusana voi sulatua pääsanaan (iso talo)
7. Adverbi ja verbi voivat sulautua yhteen (käveli hitaasti)
8. Kysymys ilmaistaan ilmeellä, tai lauseen lopussa esiintyy kysymyssana (kirja missä?)
9. Syy ilmaistaan ennen seurausta tai vaikutusta (Tyttö itki nuken katoamista = Nukke katosi — tyttö itki)
10. Preposition paikka (Huom. suomenkielessä ei ole prepositiota)
11. Paikallistaminen (talo vasemmalla — puu oikealla)
12. Toisto (talo vanha talo)
13. Rytm (talo/puu oikealla — mies/poika takana)
14. Ei artikkeleita (Niitä ei myöskään ole suomenkielessä)
15. Ei apuverbejä (Hän on iso = Hän iso)

Seuranneessa keskustelussa monet yhtyivät edellä selostettuihin säännönmukaisuuksiin, paitsi 4. kohdassa. Stokoe mainitsi havainneensa, että objekti viitotaan hitaasti, subjekti nopeasti.

Kuurojenopettaja-kielitieteilijä Ruth Kjaer-Sörensen selosti tutkimuksiaan lasten käyttämästä viit-

tomakielestä. Tutkimuksessa, joka on tehty yhteistyössä Totaalisen kommunikaation instituutin kanssa, kouluikäiset kuurot lapset ovat parittain selostaneet toisilleen kuvia käyttäen viittomakieltä. Koko tapahtuma on videonauhoitettu ja analysoitu myöhemmin. Erityisesti on koetettu selvittää viittomakielen lauserakennetta, prepositioiden käyttöä jne. Tutkimusten tässä vaiheessa ei vielä voitu tehdä johtopäätöksiä laajan tutkimusmateriaalin pohjalta. Tutkimuksen aikana on pyritty myös luomaan systeemi viittomisen muistiinmerkitsemiseksi, mikä on käytännössä ollut kovin vaikeaa, jotta ilmeet, katseet jne. saataisiin kaikki talteen. Jo tässä vaiheessa voitiin kuitenkin todeta kuurojen lasten suuret kielelliset vaikeudet.

Brita Bergman Tukholmasta, joka jo parin vuoden ajan on Ruotsin kouluhallituksen toimeksiannosta tutkinut, poikkeako puhuttu ruotsi viitotusta ruotsista, selosti kielitieteellistä tutkimustaan, josta jo on ilmestynyt neljä osaraporttia. Hän on kehittänyt — Stokoen vastaavasta systeemistä tietämättä! — oman viittomien muistiinmerkitsemissysteemin, jossa on 70 kireemiä. Näiden merkkien avulla voidaan mikä tahansa viittoma nopeasti ja täsmällisesti merkitä muistiin.

Bergman luokittelee viittomat kahteen pääluokkaan:

- 1) arbitraariset eli mielivaltaiset viittomat (sovitut viittomat)
- 2) motivoidut viittomat, joista osa on a) deiktisiä eli osoittavia viittomia ja osa b) ikonisia eli kuvailevia viittomia.

Ikoniset viittomat puolestaan voivat olla muotoa, liikettä tai suhdetta kuvaavia viittomia.

Bergman toteaa, että viittomakielellä on myös paljon »base-iconic signs» eli kuvailevia viittomia, joissa kuvataan vain käsitteen osaa, esim. Elefantti-viittomassa kuvataan vain kärsää. Tällaisiin viittomiin eivät laatusanat sulaudu. Tällaista viittomaa ei myöskään voi käyttää verbinä, teonsanana. Tutkimuksillaan Bergman haluaa päästä selville, eri tyyppisistä viittomista ja niiden käyttötapoista. Hän sanoo kuurojen olevan selvillä eri viittomien ymmärtämisen säännöistä. Lintu ymmärretään niin nokkimisesta kuin siipien liikkeiden kuvaamisesta.

ta. Tähän pohjautuu osaltaan viittomakielen kansainvälisyys.

Viimeisen päivän luennolla syvennyttiin eri teorioihin kielen synnystä. Eräät tiedemiehet arvelevat, että ennen puhekieltä on ollut elekieli, jolla ihmiset ovat kommunikoineet. Myös pikkulapsi vastaanottaa ensin viestejä kasvojen ilmeistä, hymystä jne. kunnes sitten kehittyä puhekieli. Lapsen kehittyessä menee noin kaksi vuotta ennenkuin lapsi pystyy puhekielellä muodostamaan lauseita. Kuuron perheen kurolla lapsella sensijaan muodostuu viittomakielellä lauseita jo 10 kk iässä. Näin väittää eräs tutkija.

Ennen pidettiin puhekieltä monimuotoisena ja viittomakieltä alkeellisena kielenä. Nyt ymmärretään, että viittomakieli on myös symboli-kieli ja että viittomakielen lauserakenteet ovat myös monitahoisia ja ilmaisurikkaita. Viittomat ovat verbaalisia ja siksi viittomakieli ei suinkaan kuulu nonverbaalisen kommunikaation piiriin.

Seminaarin loppukeskustelussa todettiin viittomakielen keskeinen osuus kuuron lapsen kuntoutuksessa, mutta sen sijaan ei oltu yksimielisiä siitä minkälaista viittomakieltä tulisi käyttää. Sanottiin mm., että jos lapsi oppii ensin viittomakielen, hänen on helpompi oppia puhekieltä, koska hänelle voidaan viittomakielellä selvittää »käännöspuheet». Toiset olivat sitä mieltä, että pitäisi johdonmukaisesti käyttää »viitottua suomea» alusta alkaen, jolloin viitotaan suomenkielen lauseet sellaisinaan. Toiset taas arvelivat, että »viitottu suomi» ei ole mitään kieltä! Pitäisi opettaa ensin kuurojen käyttämä viittomakieli, jonka lapsi omaksuu nopeammin. Vasta sen pohjalle on helpompi rakentaa puhekieli uutena itenäisenä kielenä. Eräät kuurojenopettajat pitivät viimeksimainittua menetelmää mahdottomana siitä syystä, että usein kuurojenopettajilta menee toistakymmentä vuotta varsinaisen viittomakielen oppimiseen. Miten kuurojen lasten vanhemmat voisivat sen oppia parissa vuodessa?

Ilmeisesti kuurokin lapsi oppii kielen parhaiten ympäristöstään. Puhekieltä hän ei ole oppinut. Mutta kuurojen perheiden lapset ovat kyllä omaksuneet viittomakielen luonnonmenetelmällä. Lapsi tarvitsee kielellisen miljöönsä ympärilleen.

Ystävyysspalvelu

Katsoin eräänä iltana TV:stä ohjelmaa »Yksin pääkaupungissa». Siinä kerrottiin lastenkodin kasvatista, vanhuksista ja sairaista, jotka elävät yksin, tapaavat harvoin ystäviä, sillä heillä ei sellaisia ole. Toiset tarvitsevat apua jokapäiväisissä askareissa. Järkyttävintä oli katsoa erään sotainvalidin elämää. Mies asuu yksin asunnossa, josta puuttuvat kaikki mukavuudet. Saunaan hän pääsee vain, kun joku hänet sinne auttaa. Mies istuu päivät pitkät rullatuolissa ja laskee vastapäisen talon tiiliseinän tiiliä. Mies on menettänyt molemman jalkansa. Miehellä valui kyneleet pitkkin poskia hänen kertoessaan elämästään.

Tällaisten ihmisten hätään yrittää omalta osaltaan tuoda apua Punaisen Ristin ystävyysspalvelu. Terveet ja auttamishaluiset ihmiset käyvät tapaamassa yksinäisiä, auttavat heitä kykynsä mukaan.

Tämän ohjelman katsottuani aloin ajatella, että miten paljon mahtaa olla yksinäisiä kuuroja, jotka olisivat ilahtuneita samanlaisesta ystävyysspalvelusta. Miksi me terveet kuurot emme voisi aloittaa tällaista? Kyllä sitä useimmilta kerran pari viikossa liikenee aikaa sen verran. Sairaaloissa on kuuroja, jotka ilahtuvat varmasti, kun saavat keskustella toisen kuuron kanssa. Meillä monellahan on vaikeuksia saada keskustelua käyntiin vieraan kuulevan kanssa. On yksinäisiä eläkeläisiä, joille voimme toimittaa pieniä asioita tai vain istua seurana. Ja kuurosoikeita voimme auttaa monin tavoin.

Vaikka kuurojen pappeja ja sissaria sitookin vaitiolovelvollisuus, uskon, että he tällaisissa tapauksissa saavat kertoa apua ja seuraa tarvitsevista ja voivat antaa osoitteen. Nuortenkerhotkin voisivat ottaa tällaisen ystävyysspalvelun ohjelmaansa. Siis: aletaan Ystäviksi!

Eija

Tämä merkitsisi sitä, että koko kodin tulisi opetella juuri tätä kieltä niin hyvin kuin mahdollista. Ellei lapsi saa ympärilleen tätä kielellistä miljöötä, tulisi hänen saada ajoittain olla kodin ulkopuolella sellaisessa miljöössä. Ehkä se on järjestettävissä?

Eino Savisaari

Anna ja Aarne Holopainen, eläkeläiset, Kuopio

Anna Holopainen, 65-vuotias, syntynyt Hankasalmella, isä pienviljelijä, perheessä 8 lasta, kuuroutunut 4½-vuotiaana aivokuumeen seurauksena, käynyt Kuopion kuurojenkoulun, työskennellyt ennen eläkkeelle jäämistään kuurojenkoulun keittiössä.

Asuvat Kuopion kaupungissa, Niiralankadulla, kaupungin vuokratossa. Asunto on kaunis, tilava, viihtyisä. Sisällä henkii rauhallinen elämäntyö ja kodikkuus. 18 vuotta he ovat asuneet tässä samassa talossa.

Lapsia Anna ja Aarne Holopaisella on viisi, vanhin nyt 37-vuotias ja nuorin 25-vuotias. Vanhin tytär työskentelee liikunnan ja terveysopin lehtorina, seuraava tytär ehti opiskella pari vuotta yliopistossa kunnes muutti Ruotsiin ja avioitui ruotsalaisen diplomi-insinöörin kanssa.

Pojista toinen asuu myös perheineen Ruotsissa ja toinen on työssä Valtionrautateiden virkailijana Kuopiossa.

Nuorin tytär työskentelee helsinkiläisessä konttorissa.

Viides lastenlapsi syntyy Holopaisille lähiaikoina. Vilskettä ja vilinää riitti esim. viime jouluna,

Aarne Holopainen, 73-vuotias, syntynyt Kuopion mlk:ssa, perhe muuttanut Kuopioon Aarnen ollessa 5-vuotias, isä maanviljelijä ja myöhemmin Kuopiossa haudankavajien työnjohtajana, perheessä 4 lasta, kuuroutunut 5-vuotiaana aivokuumeen seurauksena, käynyt Kuopion kuurojenkoulun, tällä hetkellä eläkkeellä oleva maalari.

kun kaikki lapset perheineen tulivat vanhempien luo joulun viettoon.

Lapsista on ollut paljon apua Holopaisille. Yhä edelleen lapset tulevat usein katsomaan vanhempiaan ja ovat jatkuvasti yhteydessä heihin.

Aarne Holopainen on ollut 8 vuotta eläkkeellä. Hän ehti työskennellä 40 vuotta eri maalausliikkeiden palveluksessa. Hän puhuu verratavasti hyvin ja kertoo aina tulleen hyvin toimeen työtovereittensa kanssa. Hän ansaitsi riittävästi maalarin ammatissaan ja teki lisäksi ilatöitä remontteja tuttavilla. Näin hän ilman taloudellisia vaikeuksia pystyi elättämään 7-henkisen perheensä ja kouluttamaan lapsensa.

Ammatinsa alkuajoista Aarne Holopainen kertoo, että koulun loputtua hän yksinkertaisesti meni maalarin oppipojaksi — silloin ei ollut ammattikouluja. Tapetilliste-riä piti itse keittää vehnä jauhoista

ja korkkimattoliisteriä ruisjauhoista. Maalit tehtiin myös itse; sopivasti tärpättä, öljyä ja maalijauhoa sekoittamalla. Työstä puuttui mm. sellainen tämän päivän mukavuus kuin maalirulla. Kaikin puolin työ oli paljon, paljon vaivalloisempaa kuin tänään.

Anna Holopainen on aina ollut tarmokas perheenäiti. Hän tekee jatkuvasti käsitöitä, leipoo, pitää kodin järjestyksessä, lukee paljon ja lisäksi ollut kodin ulkopuolella ansiotyössä ennen eläkkeelle jäämistään. Hän olisi aikoinaan halunnut käydä enemmän koulua kuin mitä siihen aikaan kuuroille oli mahdollista.

Kuurojen uuden koulujärjestelmän paremmuutta entiseen verrattuna Anna Holopainen epäilee vahvasti. Kuurojen koulutus on lähellä hänen sydäntään jo siksi, että hän työskenteli 10 vuotta Kuopion kuurojenkoulun keittiössä, kunnes koulu lakkautettiin ja hän pääsi eläkkeelle. Koulun oppilaat on siirretty kunnallisiin kouluihin perustettuihin kuulovammaisten luokkiin tai muualle Suomeen kuurojenkouluihin. Vanhasta Kuopion koulusta tulee valtion virastotalo. Anna Holopainen sanoo, että kauaksi kotoaan siirretyt oppilaat ikävöivät vanhaan kouluunsa. Hän uskoo, että uusi koulujärjestelmä tuo uusia ja enemmän ongelmia kuuroille koululaisille.

Omaista kouluaajastaan hän kertoo, että koulussa oli hyvä olla. Koulutoverit olivat tärkeä tuki toinen toisilleen ja kaikin puolin koulun henki oli erinomainen.

Aarne Holopaisen rakkaat harrastukset ovat aina olleet yhdistystoiminta ja urheilu. Hän on ollut Kuopion Kuurojen Yhdistyksen johtokunnassa lähes 50 vuotta ja 25 vuotta sihteerinä sekä saanut yhdistyksen kunniapuheenjohtajan arvon. Hän sanoo, että Kuopiossa on suhteellisen vähän kuuroja, mutta siitä huolimatta heillä on seurakunnan sisaren ja liiton konsulentin apu ja palvelukset käytettävissään.

Aktiivisin urheilukausi Aarne Holopaisella ajoittui 1920- ja 1930-luvulle, jolloin hän teki kilpailumatkoja mm. Kööpenhaminaan ja Göteborgiin. Hänen erikoislajejaan olivat keskimatkan juoksut aina 10 000 m:n juoksuun asti. Muis-

Ävik, tuo ihmeellinen paikka

Niin, Ävik on ihmeellinen. Monet kasvot sillä on ollut. Alussa kun tutustuimme siihen, se oli Nurmijärven nimismiehen puustelli. Ehkä sama nimismies, joka kiusasi seitsemää veljestä. Silloin kun mummot ja lapset muuttivat tänne, oli siellä tämä tuttu päärakennus, punaiseksi maalattuna, aitta, navetta ja sauna. Siellä asui vanha Karjalammummo, joka löytyi maantieltä kävelemässä. Kukaan ei tiennyt kuka hän oli. Ävikissä Sylvi Friman häntä hoivasi. Sylvillä on paljon kerrottavaa mummosta.

Aikaa myöten tuli vesijohto taloon, mummojen ei enää tarvinnut työntää kelkalla vettä keittiöön ja navettaan. Talvipakkasessa hameet törröttivät jäätyneinä mummojen säärrien ympärillä. Tuli sähkö ja lämpöjohto. Sydän kylmänä usein seurattiin kuinka sokeat mummot hoitivat takkatulta kaakeliuunissa.

tona urheilusaavutuksistaan hänellä on mm. harvinainen kuuron kuvanveistäjän, E. Talvian, tekemä puupienoisveistos.

Koko perheen yhteinen harrastus on ollut ja on edelleenkin ulkoilu. Kuurojen yhdistyksen kesäkodissa Niittyrannassa on mukava tavata muita kuuroja. Lasten ollessa pieniä he lähtivät viikonlopuiksi soutamalla saareen teltailemaan ja ulkoilemaan luontoon.

Tyttären ja pojan luona Ruotsissa, Tukholmassa ja Skånessa, he käyvät mielellään. Sinne he menevät tänäkin kesänä kuukaudeksi.

Televisioon Anna ja Aarne Holopainen toivovat hartaasti lisää ohjelmien tekstityksiä. Mieluisimpia ohjelmia ovat suuret urheilukilpailut, historialliset elokuvat ja uutiset. Heidän mielestään TV:ssä esitetään aivan liian paljon raakoja filmejä murhineen ja muine julmuuksineen.

Tänään Anna ja Aarne Holopainen ovat tyytyväisiä elämäänsä. »Meillä ei ole koskaan yksinäistä.»

Marja Moilanen

Vesijohdon mukana seurasi WC, ja sitä ei hyväksytty. Ulkokuone oli pihan toisella puolella navetassa, siellä käytiin niinkuin ennenkin ja sillä hyvä. Kerran eräänä syysiltana Doni-koira ryntäsi eteiseen, haukkui ja hyppäsi ovea vasten, yritti saada sen auki. Ulkona oli Maria Nyman kuurosokea mummo, tulomatkalla navetasta. Joku oli sillä aikaa pistänyt oven lukkoon yöksi. Don, joka oli hiukan äkäinen, ei koskaan närkästynyt vaikka sokeat vahingossa astuivat sen päälle.

Alkoi tapahtua suurempia asioita. Rakennettiin lisää. Tyyli muuttui, ensimmäinen uutisrakennus tosin muistutti kaupunkilaistaloa, ja seuraava tiilimuureineen oli paikkakuntalaisten mielestä jotenkin kuin Riihimäen vankila. Arkkitehti sensijaan ihaili suunnattomasti sitä. Kunhan rahaa kertyy istutetaan puita ja pensaita, eiköhän muurit siitä kaunistu.

Sitten tuli suurtempaus. Päärakennus piti purkaa ja uutta rakentaa tilalle. Vanha talo oli palovaarallinen, oikein suurpalon lempikohde, sanoi eräs palopäällikkö. Olihan pieniä tulipaloja sattunut silloin tällöin, mutta kuin ihmeen kautta talo säilyi. Kun 1918 saksalaiset tulivat rataa pitkin ja vastapuoli piti puolensa harjulla, pysyi talo silloinkin pystyssä, vaikka kauan se oli kylmä ja vetoinen kaikkien luodinreikien takia.

Niin se suurtempaus. Hyvinkään lehdistö ja paikkakuntalaiset olivat paikalla seuraamassa kuinka pari suurkonetta työntäisi talon kumoon. Mutta Ävikin vanha bytinki ei kaatunut. Nolona lähdettiin kotiin, historiallinen tapahtuma jäi näkemättä. Käsin taloa sitten purettiin, niinkuin se aikoinaan oli rakennettukin. Kauniita valkoisia tukkeja sieltä ilmaantui.

Vanha rakas Ävik-koti. Tuntui kuin lämmin syli olisi avautunut kun eteiseen astui. Salista saattoi pieni lammas sipsuttaa vastaan, emon hylkäämänä se sai tehohoitoa täällä. Ja uunin edessä korissa makasi ehkä sairass kana, vieressä Ida ja Sofia kehräsivät rukeilla. Ja

ikkunalla Pörrökissa makasi auringonpaisteessa. Tämä kissa muuten istui usein iltaisin lumikinoksella ruokasalin ikkunan ulkopuolella ja katseli kuinka söimme iltapalaa. Aivankuin televisiota katselisi. Tuli sisälle silloin kuin itse suvaitsi.

Ihme kyllä Ävikin lämmin tunnelma on säilynyt ja tuntuu myös uudessa rakennuksessa. Tästä on kirjoitettu ja todistettu. Haluan tässä kertoa kuitenkin meidän museotamme. Karl Oskar Malmin huonekalut ja paperit ovat pitkän »maapaon» jälkeen saaneet täällä rauhoitetun paikan. Tähän sijoitetaan kuurojen oma museo. Lauri Paunu ja allekirjoittanut ovat toistaiseksi käyneet läpi tätä aineistoa. Eräs museomies on asiantuntijana käynyt täällä ja nyt on valittu toimikunta, apurahaa anottu ja kohta Ävik kuuluu Hyvinkään nähtävyyksiin, joka näytetään kiertoajelujen yhteydessä. Niin merkittävä kohde tämä on paikkakunnalla.

Kaikkia vielä kokee ennenkuin hampaat putoavat!

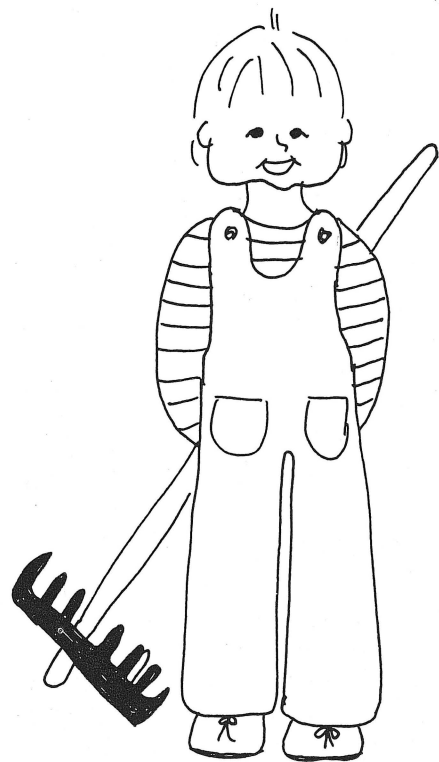
Ikävä kyllä paljon arvokasta vanhaa tavaraa on hävinnyt. Ihmisiä on taloon tullut ja jälleen mennyt, joku ei ole asiaa ymmärtänyt vain pitänyt papereita ja esineitä mitättöminä. Ja hävittänyt niitä.

Mutta sinä, hyvä lukija! Onko sinulla tallessa koulumuistoja, kirjoja, valokuvia, kirjoja? Säädä ja muista Ävikin museota, joka tulee kertomaan tarinan Suomen kuuroista. Museossa on paljon valokuvia, joista emme tiedä mitään. Onpahan tekemistä ja ajanvietettä käydä täällä tarkistamassa niitä. Aina joku tuntee jonkun ja arvoitukset selviävät.

Ävikin Kannatusyhdistys on saanut vitamiinipistoksen. Joukkoon on tullut Seppo Lehtonen, Porin poikia. Hän tulee mm. hoitamaan Kädestä Käteen -lehteä. Muistatko sen vielä? Saatte siitä uutisia ja tietoja Ävikistä. Sillä edellytyksellä, että liitytte Kannatusyhdistyksen jäseneksi.

Terveisiä Ävikistä

Rea

Leena Lettipää:

Porkkanasta se alkoi

Viime keväänä sain tietää, että kaupunki vuokraa halukkaille pieniä palstoja, joissa voi kasvattaa porkkanoita, perunoita ja vaikkapa mansikoita. Olen syntynyt kaupungin kivierämaassa, enkä ole koskaan kasvattanut muuta kuin rai-rohoa pääsiäiseksi. Silti innostuin valtavasti asiasta. Aloin varovasti kertoa Miehelle suunnitelmastani. Kuvailin kuinka mukavaa olisi saada juurekset omasta maasta. Kerroin kuinka halvaksi se tulisi. Koska Miehellä on ohut lompakko, alkoi ajatus viehättää häntä.

Palsta vuokrattiin ja eräänä iltana lähdimme koko perhe taivalta-maan kohti ikiomaan kasvimaatamme. Lainalapio ja harava lastattiin lastenvaunuihin ja matka alkoi. Vaan kylläpä yllätyimme, kun huomaisimme, ettei kukaan ollut aikai-semmin viljellyt palstaamme. Se oli vain palanen heinäistä peltoa.

Emme kuitenkaan lannistuneet, vaan käänsimme tilkkumme. Mies tosin välillä noitui urakkaansa ja tarkasteli huolestuneena kämme-niään, joihin alkoi ilmestyä mojo-via rakkoja.

Siemenet kylvettiin maahan ja odotus alkoi. Ja koska alkukesä oli kuiva, kannoin tuhansia litroja vet-tä janoiseen maahan. Mutta työ tuotti tuloksen. Siemen alkoi itää. Kasvun seuraaminen tuotti minulle suunnatonta iloa ja riemua.

Vähitellen minusta alkoi tuntua, että rikkaruohot olisi jo kitkettävä, jotteivat orastavat taimet kokonaan hukkuisi niiden sekaan. Vaan nyt-pä tulikin ongelma eteen. Olin ih-metelty miksi ihmiset olivat jät-täneet siemenpussit tikun nenään rivien päähän. Nyt se selvisi. Minä, joka en ollut moista tehnyt, en muistanut enää alkuunkaan mitä olin mihinkin kylvänyt. Kitkeminen

oli hankalaa, kun ei tiennyt mikä oli taimi, mikä taas rikkaruoho.

Sinä kesänä Vauva sai nukkua monet unet pellon pientareella, sillä kitkemistä riitti ja riitti. Kyn-net katkeilivat ja kädet naarmuun-tuivat, mutta minusta oli mukava upottaa käteni mustaan multa.

Sitten alkoivat sateet. Pinaatti kellastui ja perunoihin iski varsi-rutto. Ja vaikka mato söi nauriit ja perunat jäivät pieniksi rupu-koiksi, saimme sentään satoakin. Salaattia oli pöydässä harva se päi-vä ja retiisejä jaettiin naapureille-kin. Porkkanoita tuli vallan mah-dottomasti. Vauva ei kyllä kyennyt nakertamaan niitä kahdella ham-paallaan, mutta minä söin sitäkin enemmän. Mies ihan pelkäsi mi-nun muuttuvan kaniksi.

Vielä lokakuussa tein Vauvan kanssa retkiä kasvimaalle ja aina saimme edes pari kehäkukkaa mu-kaamme kotiin. Ja kun lumet tänä vuonna alkoivat sulaa ja kevätai-rinko paistaa, rupesin minä miet-tämään mitä nyt kylväisin. Vauvas-ta on kasvanut Poika ja hampaita-kin on nyt sen verran, että niillä aina porkkanaa pystyy.

Viime viikolla kävimme taas vuok-raamassa palstan ja minä olen jopa perinyt kaksi vanhaa kuokkaa. Niin että töihin vain — —

Yhtä ja toista kotoa ja kaukaa

Malminharjulla pyörii hyvin. Siel-lä ovat kurssit, leirit ja sun muut vuoron perään täydessä vauhdissa ja isäntä Ketun häntä heiluu vinhas-ti. Suotta se ei heilu. Puuhaa on-kin rutkasti Ketun harteilla eikä hän ehdi edes kelloa katsoa. Nuk-kuu kuulema öisin toinen silmä auki vahtien taloa. Vahtikoira olisi tarpeen talossa, jotta isäntä saisi rauhassa olla unten mailla.

☆☆☆

Huhtikuun numerossa olleessa ju-tussani kerroin ystäväämme Terttua kohdanneesta onnettomuudesta La-ke Placid'issa. Hänen koipensa on nyt hyvää vauhtia paranemassa ja paraneekin entiseen kuntoon. Ja sieltä Amerikasta tulla tipahti hä-nelle yllätyksenä kirje, jossa Lake Placid'n 'Murtuneiden ja Nyrjähtä-neiden Järjestön' presidentti toivot-taa Tertun tervetulleeksi jäseneksi »Lasta, kainalosauva ja kipsiker-hoon». Kirjeen mukana seurannees-sa jäsenkirjassa mainitaan Tertun saavuttaneen vaadittavan jäsenyy-den loukkaannuttuaan yrittäessään parantaa hiihtoaan Lake Placid'issa. Ohoo, onpas Amerikka kaikkien

mahdollisuuksien maa! Mitä etua vielä tuosta jäsenyydestä saa, siitä kuullaan ehkä joskus.

☆☆☆

Lauri rovasti on ihana kuurojen ystävä. Eläkepäivillään hän ei kuu-roja unhota. Ollessaan maailmalla Eeva-ruustinansa kanssa etsii ro-vasti kontaktia kuuroihin vaikka kiven alta. Nämä nuorekkaat ystä-vämme tavallaan toimivat suoma-laisten kuurojen hyvän tahdon lä-hettiläinä ulkomailla.

☆☆☆

Maltalla ollessamme keväällä yri-timme Olli ja minä saada kontaktia sikäläisiin kohtalotovereihin. Saa-tuamme tietää eräältä hotellimme henkilöstöön kuuluvulta, että Mal-talla on kuurojenkoulu Pietassa, muutaman kilometrin päässä hotel-listamme, otimme ystävällisen Kati-oppaamme välityksellä puhelimitse yhteyden kouluun tiedustellaksem-me mahdollista kuurojen yhdistys-tä. Saimme selville, ettei koko Mal-talla ole kuurojen yhdistystä. Kou-luun emme pyrkineet tutustumaan, koska oppaan sanojen mukaan sin-ne ei pääse. Olisi kyllä mielenkiin-toista nähdä millaisissa oloissa kou-lu toimii, mutta kun meille tavalli-sille pulliaisille sitä ei näytetä em-me vaivautuneet mennä sitä katso-maan edes ulkoapäin.

Muuten Maltalla, joka on 27 km pitkä ja 14 km leveä saari, on pal-jon historiallisia nähtävyyksiä. Pit-känäperjantaina seisoiimme Qormi-nimisen vanhan pikkukaupungin kapealla kadulla katselemassa roo-malaiskatolisten perinteellistä pää-siäiskulkuetta. Se oli valtavan pitkä raamatunhistoriallinen kulkue, jon-ka ohivaellus kesti kaksi kokonais-tuntia. Ohitsemme vilahti monia raamatunhistorian hahmoja Abra-hamista Kristuksen ylösnousemuk-seen asti. Väkeä oli rientänyt näy-telmää katsomaan kaikkialta koko saarelta. Siksi kadut olivat tun-

Pommi sakaristossa Mostan tuomiokirkossa

gokseen asti maltalaisia ja turiste-ja. Heitä oli ikkunoissa, parvekkeil-la, jopa katollakin.

Malta on ollut yli 160 vuotta eng-lantilaisten hallussa. Toisen maail-mansodan aikana sitä pommitettiin raivoisasti, mutta ihme kyllä, mel-kein kaikki ikivanhat rakennukset ovat säilyneet hyvin pommituksilta. Mielenkiintoinen nähtävyys oli mah-tavan suuri Mostan tuomiokirkko, jonka kupoli on maailman 4:ksi suurin. Se on merkkillinen kirkko sikäli, että siihen on pudonnut 300 kg:n painoinen pommi, joka jäi suu-tariksi, onneksi. Kirkko oli silloin täynnä ihmisiä eikä kukaan louk-kaantunut. Nykyään samainen pom-mi on näytteillä kirkon sakaristos-sa. Malta toimii nyt itsenäisenä val-tiona vapauduttuaan 10 vuotta sit-ten Englannin vallasta.

☆☆☆

Heinäkuun lopulla lentää 45 hen-keä käsittävä kuulevien ja kuurojen

Turistien suosimat ovat tällaiset vanhat rattaat, joilla on mukava kierrellä Maltan vanhoja kaupunginosia

Virkistysretki Särkijärvelle

Toukokuun puolivälissä ystävämme Alli Timonen ja Meri Kruhse järjestivät meille retken Särkijärvelle Pelastusarmeijan omistamaan Päivölään. Meitä oli ehkä noin 60—65 henkeä. Tulijoiden silmiä hivieli talon ja ympäristön kauneus ja sopusointu. Päärakennus ja muut sivurakennukset, valkoisiksi maalattuina, loistivat auringonpaisteessa kuin lumenvalkoiset, suuret lumpeen kukat järvellä. Nämä uudet asuinrakennukset (ne rakennettiin noin 10 vuotta sitten) vaikuttavat avokätisen herttaisilta, kun niiden seinien sivustoilla ja parvekkeiden kaiteiden edessä on pitkät, mukavat penkit, istumistilaa tarjousvalmiina kaikille. Tietenkin nämä runsaat penkit innoittavat istujia iloiseen pakinointiin ja kuulumisten tarinointiin. Kaikki huoneet ovat valoisia ja tilavia.

Myös ulkona on yhtä viihtyisää. Pihalla nurmikko viheriöi tasaisen kauniina ja metsän reunoilla kiertelee muutama polku rannalle. Siellä

sekaporukka Atlantin toiselle puolelle suuntana Washington, jossa Kuurojen maailman kongressi pyörii. Washington on tunnetusti nekerivaltainen kaupunki, mutta halitseen siellä sentään valkoinen mies valkoisessa talossaan.

☆☆☆

Kesämökkivillitys on iskenyt useisiin Hesän kuuroihin. Martolan perheellä on ennestään romanttinen aittamökki Karttulan ihanassa saaristossa. Mökkihöperöiden joukkoon lukeutuu liittomme puheenjohtaja Runokin, jonka ihka uusi mökki nousi joku kaunis kesä sitten Pertunmaalle. Laurilan Tapani ja Elisa ovat mökin pystyttämispuuhassa kuulun Saarijärven Paa-von mailla. Samoissa hommissa ovat Leväsen Elis ja Milja, joiden mökki kohoaa Savon muan korpeen. Kaunista ja lämmintä kesän jatkoa näille mökkihöperöille ja muillekin toivottaa

Ar.

on vanha puilla lämmitettävä sauna ja lähistöllä muutamia tuparakennuksia lomailijoiden ja kesävieraiden käytettäväksi.

Totesimme että pelastusarmeijalaiset ovat valinneet viisaasti näin ihanteellisen ja edullisen paikan tölleensä. Matkaa sieltä Helsinkiin on vain 24 kilometriä ja tämän lisäksi autoliikenne on lähellä.

Päivän ohjelma oli runsas. Aamukahvin jälkeen komentaja ja rouva Wahlström pitivät hartaushetken Alli Timosen ja Meri Kruhseksiin miessä tulkkina. Virsiä laulettiin. Tämän jälkeen oli ravitseva ja maukas päivällinen ja jälleen kahvia leipineen. Sitten sauna ja uintia uima-altaassa uudessa talossa. Lopuksi iltapaloja meille.

Viivymme Päivölässä kaikkiaan lähes 9 tuntia. Koko päivän ilma oli harvinaisen kaunis, lämmin ja aurinkoinen. Ilmassa oli keväistä otsoonia, metsä, ruoho ja muut tuoksuvat vehmaisen raikkailta. Ja mikä nautinto olikaan istuskella rannalla vilpoisen ja pehmoisen tuulen lepyhdyessä. Rannassa liikkui outo, arka eläin, joka pehelti, sukelsi vedessä ja kätkeytyi maan uumeniin. Se on biisami, sannottiin siellä.

Saimme paljon ystävällisyyttä, vieraanvaraisuutta, sydämen lämpöä ja muuta hyvää, joista kaikista kiitämme tämän retken järjestäjiä Alli Timosta ja Meri Kruhsea. Meidän mukanamme ollut muuan vasta kuuroutunut neiti Laura Heikkinen puhkesi sydämen kyllyydestä sepittämään alla mainitun kiitosrunon, joka luettiin ruokasalissa. Tämä runo tulkitsee kaiken meidän puolestamme.

L. W.

Teille hyvät ystävämme lämmin kiitoksemme, sydäimestä lähtenyt on teidän hyvyytenne, hiljaisen tien kulkijoille apu ootte suuri, ystävä ja lohduttaja monen murheeseen.

Ihanaa on tulla sinne kerho-iltoihinne, kodin lämpö siellä aina tulee vastaamme,

Kirje Eijalle

Olen kanssasi samaa mieltä siitä, että nuoria pitäisi saada enemmän mukaan nuorisotyöhön ja lainaan-kin erään kohdan kirjeestäni Eskolle:

— Ja nuorisotyötä tekevät ne, jotka siihen parhaiten pystyvät: »vanhat parrat» tai nuoret. Pääasia on, että NTT toimii siten kuin sen kuuluukin toimia. On paikallaan, että nuorillekin annettaisiin mahdollisuus toimia NTT:ssä, mutta pystyvätkö nuoret todella siihen. Ehkä. Ehkä ei.

Kuten huomaat en ole vastustanut nuorten mukaan tulemistä, vaan kysyin pystyvätkö nuoret todella toimimaan oikealla tavalla nuoriso-osastossa. En epäile etteikö löytyisi ja olisi päteviä nuoria, »vaikuttajajaksiloita», jotka voisivat saada nuorisotyöhön ja nuortenkerhoihin enemmän toimintaa. Mutta jos tällaisia vaikuttajajaksiloita ei saada nuoriso-osastoon, niin pitäi-

niin kuin Luojan kämmenellä illan viettä saisi, siunaukset saattelevat kotimatkallemme.

Vahva usko luottamus Isään Jumalaan, teidän olemuksestanne aina säteilee, valona ootte sieluillemme, korvina kuuroudellemme, Jumalan lähettiläänä hiljaisella tiellämme.

Retken tänne järjestitte talven päätteheksi, miten onkaan ihanaa ollut täällä päivä, sielun, ruumiin ravinto, runsas monipuolinen, saunan löylyt makoisat, uimavedet vilpoisat.

Kevät herää elämään, kesä tullut on, luonto juhla-asussaan, puut ja nurmi viheriöi, Herkän kevään sieluillemme ootte antaneet, kaikesta, kaikesta sydämellisesti teitä kiitämme.

Laura Heikkinen

Iisalmen kuuroja kokouksessaan. Oik. kirjoittaja Aune Kauhanen.

Ennen ja nyt

Olen saanut kokea kovat lapsuuden ajat. Äiti ja isä olivat kuuroja. Meitä lapsia oli 4 tytärtä, kaksi n. 60 % kuulovammaisia ja kaksi kuuroa. Äiti kuoli kun olin 10 vuotias, niin jäi kanssani orvoksi 2 vuotiaat kaksoiset ja 13 v. vanhin sisko. Kuitenkin olen saanut käydä kouluni läpi kuulevien parissa vanhimman siskoni hoitaessa pienempiä siskoja kotona isän ollessa päivät töissä. Siihen aikaan ei ollut lastenkoteja, lastentarhoja, puhumattakaan nykyisestä hyvästä sosiaaliturvasta lasten köhdalla. Oli saatava oppia aikuisilta jokapäiväiseen huolenpitoon perheessä, vaikka monta itkua

sikö valita vain »naaman perusteella» kuten joissakin nuortenkerhoissa tunnutaan tekevän eli että pääasia olisi vain nuorten mukana olominen. Ei kai? Nuorisotyö on niin vaikea ja monitahoinen juttu, että se vaatii todella pätevät henkilöt sitä vetämään ja ohjaamaan.

Minusta on siis toisarvoinen asia se istuuko »pikkuhallituksessa» vanhoja vai nuoria tai molempia, kunhan he vain hoitavat tehtäviensä siten kuin kuuluukin. Pääasiana ei saa olla nuoriso-osaston »ikäkysymys» vaan sen kokoonpano yleensä. Ei siis pitäisi tuijottaa kenenkään ikään, vaan kokemukseen ja toimintaan. Joten annetaan »vanhojen partojen» vaan toimia, tehdä päätöksiä, ottaa vastuuta ja haudataan sitten vasta kun on aihetta. Eikös niin, Eija?

»Hymyillään vaan»

Kirjeystäväsi

Petsamo

Toisen maailmansodan loppumista on kulunut 30 vuotta. Sodan melskeissä Suomi koki raskaasti menettäessään Petsamon ja Karjalan.

Paljon on puhuttu ja kirjoitettu Karjalasta, mutta ei Petsamosta Suomen entisestä oikeasta käsivarresta, joka kuului Suomelle 24 vuotta. Sieltä saatiin nikkelimalmin ja kultapalojen rikkaudet.

Rovaniemeltä on maanteitse matkaa 531 km Liinahamariin Jäämeren pohjoisimpaan satamaan. Liinahamaria pidettiin tärkeänä vientiä ja tuontisatamana, oli siellä öljy, hiili ja kalajauhotehdas, ja jylhän luontonsa vuoksi mielenkiintoinen matkailupaikka hotelleineen.

Petsamon tunturit olivat marjarikkaita. Suomurainta, puolukkaa ja mustikkaa poimittiin tynnyreittein. Lohi, turska, silli ja poronliha kaikki nuo olivat hyvää kauppatavara.

Petsamossa oli monenlaista kansallisuutta: suomalaisia enimmäkseen, mutta myös alueen kanta-asukkaita, kolteja sekä karjalaisia, venäläisiä, luterilaisia, saamelaisia, syrjäänejä ja norjalaisia. Siitä syystä syntyi paljon seka-avioliittoja.

Parkkinan kylä, jossa minä synnyin, oli Petsamon sivistyksen keskuspaikka. Oli apteekki, sairaala, postitalo, koulu ja muutama kauppa.

Pääelinkeino kalastus, metsästyks ja poron hoito. Kalastuksen kohteena olivat lohi, turska, kampela ja silli, mutta sota oli rajoittanut kalastusmahdollisuuksia.

Petsamon eläinmaailma oli ihmeellinen. Kesäisin karhu vaelsi rannikon tuntureille ihan Jäämeren tuntumaan. Porot sopivat hyvin Petsamon metsämaan ja tunturiin maisemakuvaan. Suden kuuli ulvovan kaukana jängillä. Lintulajeja oli lukemattoman paljon, kuten punakylkirastas, pohjantikka, tilhi, lapintiaainen, lokki ja kaakkuri nämä kaksi viimeistä käyttivät kalaa ravinnokseen.

Talvikausina aikuiset kuin lapsetkin olivat innokkaita hiihtäjiä. Kauas tuntureille hiihrettiin aina vanhemman oppaan kanssa. Ei koskaan saanut lähteä yksin tuntemattomille seuduille, muuten oli tuhon oma.

Aune Kauhanen

Kuurous esteenä yhteiskunnan palvelujen saamisessa

Keski-Suomen Kuurot r.y:n toimesta järjestettiin 24.4. 1975 tiedotus- ja keskustelutilaisuus Jyväskylän Keskusseurakuntatalossa. Tilaisuuteen oli kutsuttu kaupunginvaltuuston kaikkien puolueryhmien ja sosiaalialan sekä viestimien edustajat. Kutsua olikin noudatettu kiitettävästi muutamaa poikkeusta lukuunottamatta. Erityisesti pisti silmään lehdistön välinpitämättömyys, sillä yli kymmenestä paikallekutsutusta vain jyvaskyläläinen Keski-Suomalainen sekä Yleisradio olivat noudattaneet kutsua toisten loistaessa poissaolollaan.

Tilaisuuden avauksen suoritti yhdistyksen puheenjohtaja Martti Juurikkapuro antaen avauspuheensa sapiskaa Jyväskylän seudun kunnille kuurojen asian huonosta hoitamisesta. Hän sanoi avaussanoissaan mm. että yhteiskunnan hallittomuutta hoitaa kuurojen asiaa osoittaa v. 1973 Jyväskylän kaupungille jätetyn vetoimuksen kohdalo.

Tiedusteluun kuurojen palvelumahdollisuudesta ao. kunnissa vastasi vain neljä kuntaa. Tiedustelu lähetettiin Jyväskylän kaupungille, Jyväskylän mlk:lle, Laukaalle, Petäjävedelle, Muuramelle, Säynätsalolle, Uuraisille ja Toivakalle. Juurikkapuro totesi puheessaan mm. Jyväskylän kaupungin vastauksen kielivän haluttomuudesta yhteistyöhön naapurikuntien kanssa. Laukaa on hänen mukaansa täysin torjuva ja kielteinen palveluille, Säynätsalosen sijaan myönteinen. Toivakassa haluttiin lisätietoja kyselystä jota yhdistyksen edustajat kävivät paikalla antamassa.

Varsinaisen alustus-esitelmän tilaisuudessa esitti rva Kaisu Korhonen sanoen mm. paikanpäällä olevan todettavissa kuinka kuurous jakaa kuurot ja kuulevat eri pöytiin, sekä jatkaen edelleen — kuurojen asiassa ei ole kyse taloudellisesta

Nykypäivinä olisi Petsamo suositettu retkeilykohde, mutta rajalla on tukikohta, joten sinne ei pääse. Luulenpa, että Parkkinankylä on nyt kenties kaupunki mahtavine vesiputouksineen.

Justiina

tuesta, vaan oikeudesta päästä osalliseksi niistä palveluista, joita muutkin saavat. Hän sanoi päätösten tekijöiden vieraantuneen kuurojen asiasta, niin etteivät he tunne syvästi asiaa.

Kuurojen sisar diakonissa Aune Ihalainen totesi puheessaan mm., että pahin epäkohta on kuurouden vamma ja sen haittojen tuntemattomuus. Tästä johtuu asioitten väärinarviointi valtakunnallisella ja henkilökohtaisella tasolla.

Eräs pulma on koulutus. Kuurojenkoulu ei anna syntymäkuurolle kansakoulua vastaavaa tietomäärää. Tietoa on hankala ottaa vastaan ilman kieltä. Lakikaan ei suo kuuroille samoja etuja kuin kuuleville, sanoi Ihalainen ja totesi, ettei Invalidilaki suo kuuroille yhtään kuntoutussihteeräiä kuten sokeille. Puhuja arveli tämän johtuvan siitä, että yhteiskunta on tiedostanut sokeuden vamman, muttei kuurouden. Jyväskylässä on ilmestynyt sosiaalivammalaisille ja eläkeläisille tarkoitettuja erityispalveluja. Ohjelmassa on 22 kohtaa, joista vain yksi mahdollistaa täydellisen palvelun myös kuuroille. Kaikki muut edellyttävät tulkkia tai työntekijää.

Asioiden nykyisestä parantamiseksi Ihalainen esitti muutamia toiveita: kuurojen pikkulasten varhaiskuntoutus pitäisi saada tehokkaaksi, kouluaikaan 3—4 vuotta lisää, ammattikoulutusta tehostettava valtion palkattava 30—40 sosiaaliohjaajaa, jos paikkakunnalla on yli 100 kuuroa niin tarvitaan kunnallinen sosiaaliohjaaja ja terveyskeskuksiin viittomakielen taitoinen terveydenhoitaja sekä tulkkeja yleensä tarpeeksi.

Itä-Suomen alueen kuurojen sosiaaliohjaaja Päivi Pietilä totesi Suomessa olevan vasta kolme kuurojen sosiaaliohjaajaa. Hänenkin alueeseensa kuuluu 900 kuuroa neljän läänin alueella. Hän voi joutua toimimaan kuurojen asioilla mitä moninaisimmissa tehtävissä autokaupoista vuokra-asioihin. Siksi ohjaajan aika ei tahdo riittää pitämään yhteyttä kunnan viranomaisiin.

Tilaisuudessa käytti puheenvuoron myös Raili Ojala, kertoen mm. joutuneensa jo aivan pienestä ty-

MERKKIPÄIVIÄ

85 VUOTTA

Aino Blomqvist elokuun 8 päivänä Avikissa.

70 VUOTTA

Toivo Raittila elokuun 30 päivänä Kodisjoella.

60 VUOTTA

Ville Poikkimäki heinäkuun 25 päivänä Nivalassa.

Helvi Tiikkainen elokuun 4 päivänä Iisalmessa.

Työne Vuorimies elokuun 11 päivänä Vaasassa.

Tuovi Mikkonen elokuun 14 päivänä Oulussa.

Aino Lankinen elokuun 16 päivänä Tampereella.

töstä toimimaan vanhempiensa äänitorvena sekä kuulevana korvana. Hän kertoi myös nykyisestä tehtävästään Kuurojenkoulun kuraattorina sekä siinä saamistaan vaikutelmista. Tämän jälkeen sai puheenvuoron paikalla olevat kunnallissosiaalialan, terveydenhoito- sekä työlläytysviranomaiset. Puheenvuoroissa todettiin olevan kiistämätön tosiasia, että kuurojen asema nykyisellään kaipaaisi pikaista korjausta. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Erkki Vasama mm. totesi puheenvuorossaan kuurojen yhdistyksen toimineen Jyväskylässä jo yli 60 vuotta, mutta vasta nyt järjestetyn pulmista kertova tilaisuus. Hän mainitsi, että kuuroja koskevat tutkimukset ovat syntyneet vasta viime vuosina, mikä osoittaa yhteiskunnan heränneen varsin myöhään. Tästä lähtien kuurot voivat Jyväskylässä kanavoida esityksiään mm. erityisen vammaisneuvoston kautta, jolla on läheinen yhteys kaupungin hallintoon.

Niin päättyi tämä uusien virikkeiden ja toivottavasti antoisaksi osoittautuva tilaisuus Kaisu Korhosen päättösanoihin ja allepainettu sai todeta tyytyväisyyden loistavan kaikkien mukana olleitten kuurojen ja ystävien kasvoilta. Olihan jälleen otettu askel kohti parempaa huomispäivää.

M. J.

Algot Strömsholm 70 vuotias

Lehdessä oli tiedote, että Algot Strömsholm Vaasassa on täyttänyt 70 vuotta 5 päivänä heinäkuuta. Algot on ajaton, ei tule ajatelleeksi että hänen niskoilleenkin kertyy vuosia, niinkuin tapahtuu muille. Tämä johtuu ehkä siitä, että hän on täyttä sielua ja sydäntä, kehon on pysyttävä mukana, tahtoo tai ei. Joku aika sitten Algot oli todella sairas, mutta hän toipui ja »käsi on yhä auralla».

Jos tapaa jonkun ihmisen Pohjanmaalta voidaan heti puhua Algotista. Mitä hän on tehnyt ja ollut kuulevien parissa, siitä saa käsityksen kun lukee hänen kirjojaan »Algot kertoo» ja »Algot kertoo lisää». (Toivottavasti ne ovat käännetty suomenkielelle.) Hän kertoo myös kuuroista, mutta mitä kaikkea hän heidän hyväkseen on tehnyt, sitä ei tiedä kukaan. Kirjat on kirjoitettu vaatimattomassa sävyssä, mutta rivien välistä saa käsityksen hänen elämänsä ihmisistä ja tapahtumista.

Alussa Algot ei tiennyt mitään kuuroista. Tutustui heihin, otti pienen kuuron pojan kasvatikseen ja on siitä asti toiminut kuurojen tulkina ja auttavana ystävänä. Sanotaan, että Jumala rakastaa iloista antajaa, mutta Jumala rakastaa myös iloista pyytäjää. Tämä pätee Algotin kohdalla. En tiedä ketään ihmistä, joka olisi kerännyt niin valtavia määriä rahaa ja tavaraa kuin hän. Avikin keräykseen hän sai kootuksi isoimman määrän rahaa ja Tanzaniaan hän on lähettänyt tuhansia kiloja vaatteita, siitä on kerrottu lehdistössä.

Salaisuus Algotin kohdalla lienee se, että hän puhuttelee Jumalaa kuin poika isäänsä. Tästä suhteesta syntyy lämpöä ja iloa, jota hän täysin mitoin jakaa kaikille, jotka vastaan tulevat. Hänen kanssaan on mukava kulkea iloisina päivinä ja pitää kädestä silloin kun päivä on pilvinen.

Onnea Algotille!

Rea

Ole Munk Plum täytti 60 vuotta

Useimmat Suomen kuurot tuntevat Ole Munk Plumin, Tanskan Kuurojenliiton puheenjohtajan, mutta harvat kai voivat uskoa hänen jo ylittäneen 60-vuotisrajan. Näin kuitenkin on. Merkkipäivä oli toukokuun 23 päivänä.

Ole Munk Plum kuuroutui lapsena, mutta säilytti oppimansa kielen ja kehitti sitä siten, että hallitsee sen täysin, tanskankielen nimittäin. Hän hankki itselleen vaativan ammatin ja on toiminut suunnittelijana puhelinyhtiössä.

Plumin ansiot kuurojen maailmassa ovat moninaiset. Hän on ollut Tanskan kuurojenliiton puheenjohtajana yli 20 vuotta ja on edelleen. Koska kuurojenliitolla on Tanskassa merkittävä asema ja tehtävä kaikessa kuuroja koskevassa kehittämistoiminnassa ja lainsäädäntötyössä, on Plum voinut vaikuttaa ei ainoastaan kuurojen keskuudessa, vaan useissa erilaisissa valtion asettamissa toimikunnissa ja johtokunnissa. Lyhyesti sanottuna hän on ollut Tanskan kuurojen keskeisin henkilö viime vuosikymmeninä.

Plum on varsin tunnettu myös Pohjoismaisella tasolla. Erityisesti on mainittava hänen toimintansa aluksi pohjoismaisessa Yhteistyöelimestä ja sittemmin Kuurojen pohjoismaisessa Neuvostossa, jonka puheenjohtaja hän tälläkin hetkellä on. Hän oli myös varsin keskeinen henkilö laadittaessa ensimmäistä yhteispohjoismaista viittomakielen kuvasanakirjaa.

Plum on ollut keskeisesti myös mukana Kuurojen Maailmanliiton toiminnassa osallistuessaan sen työhön hallituksen jäsenenä ja viittomakielikomission jäsenenä. Näissä tehtävissä hän on joutunut matkustamaan varsin paljon ja tuntee siten kuurojen oloja kautta maailman.

Ihmisenä Plum on elämänmyönteinen, joka haluaa vaikuttaa, uudistaa ja parantaa. Kaikkein tähän hänellä onkin ollut mahdollisuuksia energisenä, älykkäänä, päättäväisenä ja johtajatyypisenä henkilönä. Hänellä on myös aimo annos huumorintajua ja taipumuksia jopa näyttämölle asti, josta johtuen hän osaa esittää asiansa mukaansa-

YLI RAJAN

HELENA MARTTILA

Huhtikuun 30 päivänä kuoli Helena Marttila Jokioisten paikallissairaalassa vaikean taudin murtamana.

Helena Marttila oli syntynyt Tammelan Torrolla 14.7. 1914 ja on käynyt Oulun kuurojenkoulun. Hän oli monet vuodet jäsenenä Forssan kuurojen kerhossa hoitaen viimeksi useamman vuoden rahastonhoitajan tehtäviä.

Vainajaa jäivät kaipaamaan iäkäs äiti ja kolme sisarta perheineen.

Helena Marttilan harrastusnainen siunaustilaisuus pidettiin 11.5. Torron kauniissa siunauskappelissa, jonne oli saapunut laaja sukulais- ja ystäväpiiri. Suuri kukkaimppu haudalla ja monet suruadressit osoittavat kuinka pidetty Helena oli. Forssan kuurojen kerhon kukkavihkon laskivat haudalle puheenjohtaja ja sihteeri. Kaikki puheet siunaustilaisuudessa ja surukodissa Marttilassa tulkitsi viittomakielelle everstiluutnantti Meri Krushe.

A. L.

EMILIA AITTO-OJA

Huhtikuun 14 päivänä kuoli leskirouva Maria Emilia Aitto-oja 93 vuoden ikäisenä Hyvinkäällä. Viime vuodet hän on asunut Kuurojenkoti Avikissa. Hän oli käynyt Jyväskylän kuurojenkoulun ja koulunkäynnin jälkeen liittynyt jäseneksi Kemlin kuurojenyhdistykseen. Hän hoiti yhdistyksen emännän tehtäviä vuosina 1942—57.

Emilia Aitto-oja siunattiin Kemlin pohjoisen hautausmaan kappelissa huhtikuun 22 päivänä sukulaisten ja ystävien läsnäollessa.

M. H.

tempaavasti ja vakuuttavasti. Kaikki nämä ominaisuudet ovat tehneet Plumista sen, mikä hän on, vaikuttajan.

Kuurojen lehti esittää myöhestyneet onnittelunsa ja toivoo saavansa vielä pitkään nähdä Ole Munk Plumin kuurojen keskuudessa.

RS

Silppusäkki

Eläkeläisiä oli lähdössä Malmin-harjulle leirille. Liitto kehotti kier-tokirjeessä anomaan rahaa kunnan sosiaalilautakunnalta. Päätettiin yrittää. Mutta miten anominen ta-pahtuisi ja olisiko mahdollisuuksia saada avustusta? Sisarta pyydettiin avustajaksi. Soitettiin kaupungin sosiaalivirastoon.

— Saisikohon henkilölle, joka hoi-taisi tällaista kuurojen eläkeläisten leiriasiaa.

Keskus yhdisti keskikaupungin piirin sosiaalitarkkailijalle. Tämä ei tiennyt asiasta mitään. Keskikau-pungin tarkkailija yhdisti invalidi-asioiden hoitajalle. Eivät kuuluneet invalidiasioden hoitajallekaan kuu-rojen eläkeläisten leiriasiat. Hän siirsi puhelun ajantilauksen hoita-jalle, joka ehkä osaisi neuvoa oi-keaan paikkaan.

Ajantilaus yhdisti kehitysvamma-asioiden hoitajalle. Ei ollut oikea paikka. Kehitysvamma-asioiden hoi-taja yhdisti vt. sosiaalisiteerille. — Ei ollut oikea paikka tämäkään, koska tässä sosiaaliasioden byro-kratiassa ei yksinkertaisesti ollut ollenkaan sellaista »luukkua» kuin kuurojen eläkeläisten lomat ja lei-rit.

Mutta vt. sosiaalisiteeri otti asian hoitaakseen. Hän jopa sanoi, että on mahdollisuudet saada avus-tusta — luultavasti huoltoavun mää-rärahoista. Tätä varten jokaisen anojan kotiin tulee sosiaalitarkkai-lija katsomaan, onko leirillepääsy tarpeen.

Kysyn vaan, mitä olisivat kuuro-jen yhdistyksen toimihenkilöt mah-taneet ilman tulkkiapua? Kuulevil-lekin on virastojen »luukulta luukul-le» juokseminen vaikeaa.

Tutkimusten mukaan voidaan n. 70 % asioista hoitaa puhelimitse. Jossain puhelinalan kokouksessa olikin todettu, että kaikkiin talouk-siin pitäisi saada puhelin! — Monta kertaa näkee, miten kuurot joutuvat käyttämään turhaan aikaa ja voi-mia sellaisen asian toimittamiseen,

joka puhelimen avulla voitaisiin hoitaa minuutissa.

Lehdissä on kerrottu, että kesällä otetaan koekäyttöön markan pajat-so. Tähän saakkahan raha-automaa-tit ovat toimineet viisikymmenpen-nisellä. Eräässä aikakauslehdessä neuvottiin ainakin mainosten perus-teella, miten raha-automaatit tyhjen-netään. »Etelä-Suomessa» taas sa-nottiin, ettei mitään kikkoja ole ole-massa, voitot riippuvat sormen herk-kydestä.

Koko Suomessa on yhteensä 5700 pajatsoa. Raha-automaattiyhdistyk-sen palveluksessa on noin 1200 lä-hinnä osapäivätoimista henkilöä. Päätoimisto on Helsingissä, viime keväänä avattiin toimistot myös Tampereella ja Turussa. Kenttäor-ganisaatiossa maa on jaettu 15 pii-riin. Kussakin piirissä on piiritar-kastaja sekä välineiden hoitohenki-lökuntaa. Raha-automaattiyhdistyk-sellä on pajatsojen ohella myös mu-siikkiautomaatteja ja ruletteja. Raha-automaattiyhdistys perustet-tiin v. 1938. — Parhaiten tuottavat lehtitietojen mukaan Helsingin lin-ja-autoaseman automaatit.

Raini

Koskapa nimimerkki Raini nimen-omaan mainitsee ettei Silppusäkki ole hänen yksityisaluettaan, niin tässä sitä tulee säkkiin silppua.

Voi itku, ja proteesin kiristys! Kunpa olisin ollut mukana siellä kirjoittajaseminaarissa. Täytyi vaan tyytyä olemaan hengessä mukana. Varmasti olisi tuntenut olevansa joukossa, johon haluaisi kuulua.

Kirjoitus on monelle rakas har-rastus, eräänlainen henkinen pako-tie arkipäiväisyyttä paeten.

Vieläkö joku uskaltaa epäillä et-teivät kuurot ymmärrä, lue tai kir-joita runoja? Itse tunnustan kuulu-vani noihin epäilijöihin, vaan en enää. Olin ihan ällikällä päähän lyö-ty kun luin niitä runoja.

Varsinkin ne kaksi viimeeksimai-nittua runoa olivat kauniita. Siinä tulee ilmi miten pelkkä hymy voi tehdä ihmisen onnelliseksi. Vaikka olisi kuinka kurja ilma niin toisen hymy voi lämmittää kuin paahtava

auringopaiste. Totta kuin mikä, kun on itse sen kokenut.

Jos tämän kirjoittaja olisi ollut siellä ja rakkausruno olisi pyydetty preivaamaan, niin tällainen olisi tullut:

Vaikka sä rakastit, tunteesi pakastit sydämesi lokerossa. Minä vain sulin, luoksesi tulin illan hämärtyessä. Sinä olit jäätä, sisältä päältä huurteessa silmät ja suu. Silloin mä tajusin, mielessä sulla olikin joku muu.

Vai ovat eräät järjestäneet oikein äänestyskilpailun kenen puhetta me kuulovammaiset (minä olen kuu-ro) parhaiten ymmärrämme TV:sä. Enpä tiedä miten taitavasti muut ymmärtävät, minä en paljon yh-tään mitään. Uutisten lukijoilta ja kuuluttajilta ymmärrän suun liik-keistä ainoastaan kaksi sanaa: Hy-vää iltaa.

Mainosten esittäjät ovat selkeäm-min ymmärrettäviä, eikös vain? Esim. Anita Välkki huutaa miehel-leen: Jussi, tuu saunaan. Postisääs-töpankin ja K-kaupan mainosten esittäjät puhuvat selkeästi. Olisiko-han liikaa pyydetty niiltä, joilla on valtaa, laittakaa ihmeessä edes yksi ohjelma kuuroille tulkittavaksi vii-tomakielellä. »LÄHIMMÄINEN» oli-si varmasti tervetullut katsottava monelle kuuralle. Siitä ohjelmasta lähtee varmasti elämänoppia yhdel-le jos toisellekin.

Kirjoitanpa vielä yhdestä asiasta mikä mieltäni kummastuttaa. Eräs kaveri näytti minulle lääkärin kir-joittamaa todistusta ajokorttia var-ten. Siinä luki ihan selvällä suo-menkielellä: kuulee auton torven tö-rähdyksen. Miten umpikuuro ihmi-nen voi jotakin kuulla? Ei hän mi-tään kuule, mutta tuntee. Esi-merkki. Minä tunnen kun juna ajaa ohi tai auto, maa tärisee, sen voi joskus tuntea, mutta ei sitä kuule. Voi tuntea monien metrien päästä, joskus ajaa auto tai juna ihan selän takaa eikä tunne mitään, säikähtää-pähän vaan pahan kerran jos sat-tuu sillä hetkellä vilkaisemaan taak-seen.

Mielestäni tämän todistusta tar-vitsevan olisi pitänyt sanoa lääkä-rille, että minä en kuule yhtään mi-

TV-stä nähtyä

Harvinaisen hyvä ohjelma oli eng-lantilainen »Kolme kaivosmiestä». Se kertoi kolmesta miehestä, jotka tekivät veneretken Leedsistä Sha-kespearen syntymäkaupunkiin Stratford-of-Avoniin katsomaan Shakespeare-esitystä. Venematka kanavia pitkin oli niin hauska ja mielenkiintoinen, että tuli kova halu päästä joskus itsekin sinnepäin ve-neilemään. — Perillä seurueen in-nokkain Shakespearen ihailija lähti teatterilippuja ostamaan. Lippuja ei kuitenkaan enää saanut, ne olisi pitänyt tilata jo etukäteen. Miehen pettymyksen voi jokainen kuvitel-la — kaikkihan ovat varmasti jää-neet joskus ilman pääsylippuja! Lohdutukseksi miehet kiinnittivät veneen teatteritalon edustalla ole-vaan laituriin — ja loppujen lopuk-si he saivat vieraikseen Antoniuksen ja Cleopatran esittäjät ja saivat näh-dä ikioman Shakespeare-esityksen.

Kuten Rea on aikaisemmin tällä palstalla maininnut, kannattaa seu-rata ruotsinkielisen puolen ohjel-mia, niissä on usein suomenkielinen teksti.

Kilpatanssien maailmanmesta-ruuskilpailut olivat jäätanssien ve-roista katseltavaa. Esim. wieniläis-valssi mestaritanssijoiden esittämä-nä oli silmiä hivelevä näky. Kilpaili-joiden puvut olivat toinen toistaan upeampia. Urheilua nämä kilpatans-sitkin ovat, esim. saksankielessä pu-hutaankin »tanssiurheilusta».

Raija Nieminen

tään. Tässäkin on esimerkki miten harhaanjohtavia lausuntoja voi saa-da papereihinsa. Moni kuuro joka menee lääkäriin omin avuin, ilman tulkkia ei osaa selvittää asiaansa niinkuin se todella on. Tästäkin lääkärinlasunnosta voi päätellä, et-tä k.o. henkilö kuulee jotakin, mut-ta ei varmasti kuule. Mainitsen vie-lä, että ko. lääkäri oli ensimmäistä kertaa tekemisissä kuuron kanssa.

Rohkenin siis näin pistäytyä tääl-lä Silppusäkin puolellakin. Tervei-set vaan tutuille ja tuntemattomille.

Ville

Meidän piiri

HEI TAAS

Tässä teille taas osoitteeni, johon voitte osoittaa kirjeet ja kuvat: Eeva-Liisa Aittoniemi-Kuosa, Jäme-räntaival 6 G 159, 02150 Espoo 15.

Kirjoitelkaapa ahkerasti!

Kymmenesluokkalaiset Soili Ka-helin ja Irma Perälä ovat lähettä-neet sadun hammaspeikosta. Ne ovatkin hyvänä muistutuksena meil-le jokaiselle siitä, että hampaita on hoidettava. Jos syö paljon makeaa ja unohtaa harjata hampaitaan, saa pian turvautua hammaslääkärin apuun. Ja kukapa pitäisi poraami-sesta. Siksi on hyvä pestä hampaat usein ja huolellisesti. Ja tiedätekö mikä myös auttaa hampaita pysy-mään ehjinä? Älkää syökö karamel-lejä joka päivä vaan vaikka vaan kerran viikossa. Karkkihetken jäl-keen harjaat hampaasi ja niin on hammaslääkärillä vähemmän työtä suussasi.

HAMMASPEIKKO

Kirjoittanut Soili

Kirsti oli paljon syönyt karamel-liä ja tuli hammassairaus. Hän me-ni sänkyyn nukkumaan. Hammas-peikko oli kavala. Se tuli häntä lä-helle. Kirsti nukkui suu auki. Ham-maspeikko oli heti työssä. Se po-rasi reikää hampaassa. Kirsti huusi: »Ai, ai, ai sattuu hammasta.» Ham-maspeikko meni iloiten kotiin met-sään.

Aamulla Kirsti heräsi. Ai, ai, ai, kun vielä sattuu hammasta. Hän meni keittiöön. Hän ei voinut syö-dä teetä ja leipää. Hän oli surulli-

nen, kun oli reikä hampaassa. Kirsti meni hammaslääkäriin. Lääkäri sa-noi, että hänellä oli reikä hampaas-sa. Lääkäri paikkasi hampaan. Kirstillä oli nyt terve hammas ja iloiten hän meni kotiin.

Hammaspeikko harmistui ja itki. Kirstillä oli nyt puhtaat hampaat. Hän harjaa ne joka aamu ja ilta puhtaaksi. Hammaspeikko meni pois metsään ja kuoli kivikkoon. Kirsti oli iloinen ja meni kouluun. Hänellä oli nyt aina puhtaat ham-paat. Hän sanoi opettajalle, että hänellä on hyvät hampaat. Opettaja yllättyi ja sanoi: »Voi, voi kun on hyvät ja kauniit hampaat.»

Kirsti osti pehmeän, tasalaitaisen nykytysharjan. Se oli hyvä.

PAHA JA RUMA

Kirjoittanut Irma

Hammaspeikon nimi on Paha. Ja toisen peikon nimi on Ruma. Paha keksii, että se haluaa porata ham-masta. Ruma juo verta ientulehduk-sesta. Tytön nimi on Kaisa. Kaisa on 4 vuotta. Kaisa ostaa karamel-lejä ja syö niitä. Ruma ja Paha ovat iloisia. Äiti sanoo: »Muista har-jata hampaat». Kaisa ei halua har-jata hammasharjalla hampaita. Kai-sa menee nukkuman. Paha ja Ruma menevät asumaan takahampaaseen. Paha poraa hammasta. Paha heit-tää roskat pois. Kaisa on levoton. Hän nukkuu huonosti. Kaisa itkee.

Aamulla Kaisa herää. Hän menee ja katsoo peiliin. Hän hämmästy-y. Poski on paisunut. Kaisa huutaa. Äiti tulee ja ihmettelee. Pitää soit-taa hammaslääkärille.

Sitten myöhemmin Paha ja Ruma menevät nukkumaan. Paha ja Ru-ma ovat syöneet vatsan täyteen. Pa-ha herää ja herättää myös Ruman. Nyt alkaa työemme hampaassa.

Äiti ja Kaisa menivät hammaslää-kärille. Ruma ja Paha pelkäävät, että hammaslääkäri tappaa ne. Hammaslääkäri ottaa Pahan ja Ru-man pois ja auttaa Kaisaa. Ham-paassa ei ole enää särkyä.

Kaisa löytää Ruman ja Pahan. Ruma ja Paha itkevät. Kohta ne kuolevat.

Kaisa on iloinen. Kaisa on iloi-nen. Kaisa kiittää hammaslääkäriä. Hammaslääkäri määrää, että joka aamu ja ilta pitää hammasharjalla harjata hampaat puhtaaksi, eikä saa ostaa ja syödä karamellejä.

Kuulumisia lentopallorintamalta

Lentopallon SM-sarja pelattiin sarjakierroksella v. 1974—1975 poikkeuksellisesti nelinkertaisena sarjana. Monet ovat olleet nelinkertaista sarjaa vastaan ja väittäneet sen tulleen seuroille kalliiksi ja raskaaksi. Tämä on kyllä totta, mutta ei pidä unohtaa mitalin toistakaan puolta. Jos tahdotaan kehittyä ja menestyä, on harjoituksia ja otteluita lisättävä. Nelinkertainen sarja olikin vain kokeilumielessä järjestetty ja sarjakierros v. 1975—1976 pelataan jälleen kaksinkertaisena.

Ennen sarjakierroksen alkua ja sen aikanakin muutamat turkulaiset pelaajat sanoivat Valppaan voittavan jokaisen ottelun häviämättä yhtäkään erää. Ehkä Valpas sortui omaan ylivoimaisuuteensa, sillä viimeisessä ottelussa Hero nappasi yllättäen Valppaalta yhden erän. Valpas voitti kuitenkin kultaa, eikä yhden erän tappio sitä varmasti himmennä.

Turun Valppaan kultamitali ei ollut yllätys, mutta pienenä yllätyksenä voidaan pitää Jalon hopeamitalia. Ennen sarjakierroksen alkua pidettiin Heroa vahvana hopeajoukkueena, mutta Jalo yllätti voittamalla Heron peräti kolme kertaa. Jalon valtit ovat tasaisuus ja rauhallisuus ja ihmetellä täytyy Jalon tappioita Valppaalle, ehkä toisenlaisella taktiikalla Jalo voisi antaa Valppaalle kovemman vastuksen.

Hero oli ainoa joukkue joka sai napattua erän Valppaalta, mutta tappiot Jaloa ja PKU:ta vastaan pudottivat sen kolmanneksi. Yllättäviä olivat Heron kaksi tappiota PKU:ta vastaan. Jokaiseen otteluun pitäisi keskittyä huolellisesti, eikä ottaa mitään ennakoasennetta. Ehkä Hero luotti omaan ylivoimaisuuteensa ja näin PKU pääsi yllättämään kaksi kertaa. Luultavasti

myös PKU:n kotikenttä on Herolle paha paikka, sillä molemmat voittonsa PKU nappasi omalla kotikenttällään.

PKU:n peli on huomattavasti pirstunut ja kehittynyt, mutta pitkä matka on sillä vielä mitaleille. Mitaleita kun ei oteta pelkällä tahdonvoimalla, eikä suurilla puheilla. Toisella taktiikalla ja rauhallisemmalla pelillä PKU olisi nyt ehkä mitaleilla, mutta ensin pitäisi karsia turhat hermoilut pois ja keskittyä enemmän otteluihin. Kaksi vuotta PKU:n valmentajana toiminut Seppo Lehtonen siirtyy »katsomoon» ja ehkä uusi valmentaja onnistuu tekemään PKU:sta mitelijoukkueen.

Naisten SM-sarjassa voitti kultaa Heron tytöt ylivoimaisuudellaan ja hopeamitalit menivät Jalon tytöille. Turun Valppaan naisjoukkue ei menestynyt sarjassaan samalla tavalla kuin miesten joukkue omassaan, mutta saivat kuitenkin pronssimitalit.

Toivottavasti sarjakierroksella v. 1975—1976 nähdään uusiakin joukkueita mukana ja entistä pirteämpiä ja tasaisempia otteluita.

Lentopalloterveisin:

SeLe

SKUL:n lentopallon SM-sarjojen lopputulokset v. 1974—1975

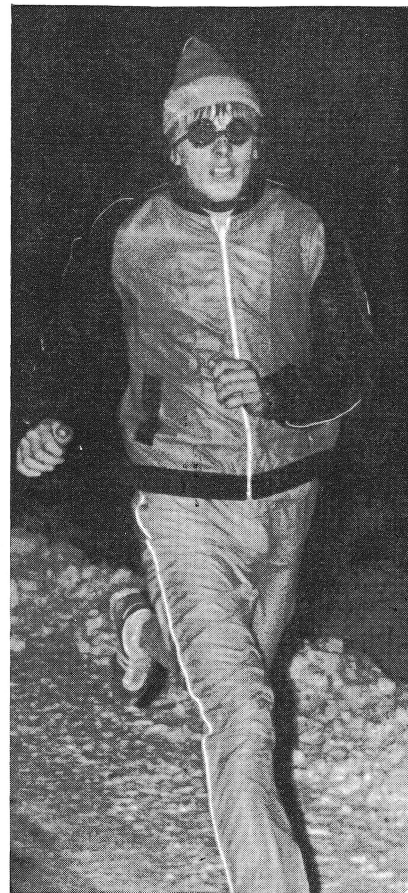
Miehet:		O	V	H	E	P
Kultaa Valpas	12	12	9	36—0	24	
Hopeaa Jalo	12	7	5	21—19	14	
Pronssia Hero	12	3	9	16—19	6	
Naiset:						
Kultaa Hero	8	8	0	25—4	16	
Hopeaa Jalo	8	4	4	16—13	8	
Pronssia Valpas	8	0	8	1—24	0	

Näkymät urheilurintamallamme

— Näin alkukesästä ei urheilurintamillamme ole tapahtunut järin suuria muistutuksia. Näkyvät monet urheilijamme tuodittautuvan väli vuoteen, mikä tarkoittanee urheilumielessä saada vain levätä ja urheilla milloin sattuu ja olla rehkimättä liikoja. Se ei sinänsä ole pahasta eikä liion hyvästäkään. Ottakaa urheilijat huomioon tulevat kansainväliset koitokset, jolloin kysytään kovia tuloksia. Kuurojen maailmankisat ovat vasta vuonna 1977, silloinko olette te urheilijat huippukunnossa. Ette varmaan jos hoidatte kuntoanne sillä tavoin kuten nytkin, tulosten perusteella. Esim. mainittakoon kuulassa, kiekossa, keihäässä on tulostaso pysynyt tasaisena vuodesta toiseen. Se ei tule enää käymään maailmankisoja ajatellen, missä tullaan kilpailemaan kovaa ja kovilla tuloksilla. Sama koskee pikamatkojakin niissäkin on parantamisen varaa. Ainoan myönteisen tuloksen antavat pituushyppy ja 1500 m sekä 5000 m juoksijat. Saa sitten nähdä kuinka kauan, jos muualla tulostaso paranee ja täällä tuodittaudutaan entisiin tuloksiin. — Urheilijat, etkös olekin kovaa tekstiä. Mutta eihän se teidän vikanne ole vaan valmentajien, mutta onko? On teissäkin sen verran vikaa ettette ole noudattaneet tunnontarkasti valmentajien ohjeita. On valmentajisakin vikaa, koska eivät ole tarpeeksi hyvin seuranneet urheilijansa edesottamuksia. Kuuroille urheilijalle on muutenkin vaikeaa seurata valmentajansa ohjeita, koska valmentaja ei osaa viittomakieltä, jolla voitaisiin moni asia selvittää.

— Siis urheilijat, alkää ottako tavoitteeksi jotakin kilpailua ja voittoa siellä, vaan ottakaa tavoitteeksi tulos (esim. kuulassa on nykyinen tulos 14 m ja tavoite olisi oltava 15.50 tai 16 m ja keihäässä 60—65 m sekä kiekossa 45—50 m). Vain sillä tavoin voidaan päästä parempiin tuloksiin ja kuurojen maailmankisoihin Romaniaan.

Toiminnanjoht. valmentaja
Esa Kauppinen

Hanski toivottaa kaikki mukaan hölkkäämään.

Hölkkäävä Hanski

Kunnon nousuun tähtäävää kokeilevaksi koekaniiniksi ryhtynyt Hanski Hölkänen lopetti piipunpolton ja aloitti hölkkäämisen vuoden alussa, Hanski oli innokas penkkiurheilija, seurasi useimmat urheilutapahtumat, ja sai kipinän hölkkäämiseen ottaen esimerkiksi tuttavastaan Nikolai Nylkysestä.

Nyt Hanski hölkkäilee peräti neljä — viisi kertaa viikossa. Työn jälkeen iltapäivällä hän vaihtaa verryttelypuvun päälleen ja sitten onkin aika lähteä hölkkäämään.

Hanski katsoo rannekelloaan, se on tasan 17. Hanski haukkaa keuhkot täyteen raikasta ilmaa ja alkaa hölkkätä. On vähän lunta, se ei haittaa. Hanski hölkkäilee kaksi, kolme kilometriä, otsassa alkoivat hikipisarat liikkua. Hanski lähestyy puistoa, jossa lapset leikkivät mäenlaskussa, Hanski aloittaa pienen jumppatuokion: niska alas, jalat pystyyn. Lapset keskeyttivät mäenlaskun ja kokoontuivat Hanskin

Urheilukuulumisia Vaasasta

Vaasan kuurojen urheiluseura Wellaksen järjestämässä kansallisessa suunnistuskilpailuissa 24.5. koettiin pienoinen yllätys. Yllätys oli se, että hiihtäjänä tunnettu Jukka Ala-Marttila löi neljänneksi tulleen Suomenmestari ja maaottelusunnistajan Erkki Paavolan n. 12 minuutilla. Saatiin ainakin uutta verta suunnistajien kaartiin, joka alkoi olla vaarin iässä. Uutta verta todella kaivataan, siitä voisivat seuraut huolehtia jos viitsivät. Yksinkertaisinta on järjestää omien seurojen jäsentenvälisiä kilpailuja, jolloin saatetaan ilmaista uusia kykyjä.

— Alkää seuraut ottako todesta taannoin Seppo Lehtosen kirjoittamaa selostusta suunnistuksesta. Seppo ei osaa suunnistaa. Seppohan suunnistaa aivan muualle, sehän tiedetään urheilupiireissä (lentopal-

ympäriille tuijottamaan, rupesivat sitten matkimaan. Hanski vähän ujosteli, ehkä lapset pitävät häntä pellenä, jätti voimisteleminen ja lähti taasen liikkeelle.

4 km — portin pielessä pystykorva haukahti, ehkä piti hölkkääjää pakoon pyrkivänä varkaana.

5 km — tuli vastaan tuttu hölkkääjä, tervehti heilauttamalla kättä ylös ja huusi mukaansa hölkkäämiskilpaan.

6 km — Hanski eteni, lenkkeilytossut alkoivat kastua.

7 km — Hanski hölkkää ja mietti osallistuisiko Wellaksen kansallisiin suunnistuksiin, jonne Tallman oli haastanut kalavelkojen maksu mielessään.

8 km — nyt tuoremehu maistuisi.

9 km — joku puhalttaa niskaan, tulee toinen hölkkääjä.

10 km — ennen kotiin saapumista Hanski ottaa kirin ja saapuu klo 18.15 kotiin hengästyneenä, mutta hyvillä mielin.

Suihkun jälkeen Hanski meni vaakaan ja huokaa »Kiitos hölkkäilyn on paino taasen pudonnut satoja grammoja.

Hanskilla oli ennen elopaino 90 kg, mutta tämän kauden aikana putoo varmasti 10 kg.

Seuraavalla kerralla saa nähdä mitä Hanski toivoo jatkaessaan hölkkäämistä.

Vesa Haa

loon?) Joten seuraut ottakaa ohjelmaanne suunnistustakin.

Vaasan tulokset: Yleinen sarja: 1. Tauno Tiirikka LKU 1.17.12, 2. Kalevi Kuningas Valpas 1.45.52, 3. Jukka Ala-Marttila Wellas 1.52.46, 4. Erkki Paavola Häli 2.04.40, 5. Aki Sironen Valpas 2.35.45.

Alokassarjan voitti Åke Uusimäki 4 km:n matkalla ajalla 1.38.05 muut keskeyttivät (Vesa Hannu, Pentti Talman ja Södergård). Yleisessä sarjassa keskeyttivät Reino Sulkanen ja Elis Viberg.

Kansalliset yleisurheilukilpailut pidettiin Vaasassa Hietalahden urheilukentällä 7.6. Tulostaso jäi alhaiseksi, vain pituushypyssä vastasi Vesa Hannu hyvästä tuloksesta 707 ja 800 m:n juoksussa Markku Leppänen Jalosta tekaisi alle 18-v. sarjassa ajakseen 2.11.4. Hän sijoittui toiseksi ennen Pauli Savolaista, joka sai ajakseen 2.13.5. Muuten Markun aika on epävirallisesti alle 18-v. Suomenennätys. Viime vuonna Aulis Sillanpää juoksi saman matkan ajalla 2.24.6, mikä nyt rikottiin yli 13 sekunnilla. On pojalla tulevaisuus edessä urheilurintamalla, jos hän jaksaa harjoitella säännöllisesti muusta puhumattakaan.

Mutta, nyt Jyväskylässä pidetyissä kansallisissa kilpailuissa Markku Leppänen tekaisi taas ennätyksen, mikä on nyt 2.11.0. Matka juostiin koleahkossa säässä. Mikähän aika olisi ollut, jos olisi ollut lämmin sää.

Lentopalloilussa Wellas hävisi Porille 3—1.

Tulokset:

100 m: 1.V. Hannu Vaasa 11,6, 2. A. Uusimäki Vaasa 11,7, 3. A. Hiekanen Jyväskylä 12,0, 4. M. Jolkonen Vaasa 12,3.

Pituus, naiset: 1. P. Koskinen Vaasa 390, 2. A. Jokela Vaasa 343, 3. T. Petäys Vaasa 320, 4. P. Vaskonen Vaasa 316.

400 m: 1. A. Uusimäki Vaasa 54,1, 2. A. Hiekanen Jyväskylä 55,8.

Pituus: 1. V. Hannu Vaasa 707, 2. H. Syrjälä Pori 586, 3. M. Jolkonen Vaasa 582, 4. M. Lattu Pori 549.

3000 m: K. Pekkala Jyväskylä 9.05,2, 2. P. Savolainen Jyväskylä 9.12,6, 3. P. Talman Vaasa 9.33,8, 4. J. Ala-Marttila Vaasa 9.58,8.

Keihäs: 1. H. Siltanen Tampere

Kuurojen koripalloilun EM-kisojen

ILLALLISTANSSIAISET

ovat lokakuun 4 pnä klo 20 ravintola Aura Marinassa, Linnankatu 32. Illallismaksu 65,—.

Illallisten menu: Herkkusienikeitto Paahdettu broileri Jäätelöä suklaakastikkeessa Vin Rouge.

Ilmoittautumiset viimeistään syyskuun 5 päivään mennessä: Sirpa Kostiainen, Lanatie 5 A 4 20540 Turku 54.

TERVETULO!

EM-koripallon järjestelytoimikunta

KILPAILUKUTSU

SKUL:n yleisurheilumestaruuskilpailut

järjestetään Hämeenlinnassa Kaurialan Urheilukentällä elokuun 9—10 päivinä 1975.

Kilpailuohjelma:

Lauantaina klo 13.00

200 m
800 m
5000 m
Pituushyppy
Korkeushyppy
Kiekonheitto
4x100 m viesti
100 m, naiset
Korkeushyppy, naiset
Kiekonheitto, naiset
800 m, naiset

Sunnuntaina klo 11.00

100 m
400 m
1500 m
Kolmiloikka
Seiväshyppy
Kuulantyöntö
Keihäänheitto
4x400 m viesti
Pituushyppy, naiset
Kuulantyöntö, naiset

Ilmoittautumiset on lähetettävä 30.7.1975 mennessä osoitteella: Ossi Ottela Papinniityntie 56 as. 11, 13200 Hämeenlinna 20.

Hämeenlinnan Häli r.y.

SKUL:n yleisurheilumestaruuskilpailujen yhteydessä järjestetään 9.8. klo 19 illanvietto Hämeenlinnan kuurojenyhdistyksen toimitalossa Markkulantie 3 B. Kesäjuhlaohjelmaa: nuolenheittoa, ilmakivääriammuntaa yms. Grilli käytettävissä. Markkulassa on mahdollisuus telttamajoitukseen — omat teltat vain mukaan.

Tervetuloa Hämeenlinnaan.

Hämeenlinnan Häli r.y.

54.16, 2. I. Mäkinen Turku 51.09, 3. J. Tarvonen Vaasa 50.42, 4. M. Pirttilä Turku 43.15.

Korkeus: 1. M. Lattu Pori 160, 2. M. Pirttilä Turku 155, 3. P. Lehti Pori 150, 4. H. Siltanen Tampere 150.

800 m naiset: 1. T. Petäys 2.37,9, 2. P. Vaskonen 3.13,9.

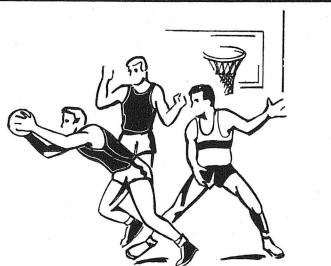
800 m: 1. K. Saarikoski 2.09,9, 2. M. Leppänen 1.11,4, 3. P. Savolainen 2.13,5.

Kiekko: 1. M. Pirttilä Turku 38.92, 2. R. Rantanen Tampere 30.55, 3. P. Hänninen Turku 30.25, 4. I. Mäkinen Turku 29.94.

4x100 m: 1. Wellas 47,1, 2. PKU 50,4, 3. Jalo 52,1.

100 m naiset: 1. P. Koskinen 15,8, 2. T. Petäys 16,4, 3. A. Jokela 16,6.

TURKU 3-5.10.1975

THE EUROPEAN CHAMPIONSHIPS IN BASKETBALL FOR DEAFS KUUROJEN KORIPALLON EM-KISAT

Pellas harrasti kuntokävelyä

Pietarsaaren kuurojen urheiluseura Pellas järjesti viime talvena 1.10—30.4. kuntokilpailuja jäsenilleen. Kaksi laatikkoa oli asetettu sopivan matkan päähän, toinen Hällänissa ja toinen Fäbodassa. Jäsenet saivat liikuntakävelyn aikana kirjoittaa nimensä ja kelloajan kirjaan, joka laatikossa oli. Ihmeellistä oli että Marko, urheiluseuran puheenjohtaja Ole Sandströmin 4-vuotias poika, oli osallistunut 5 kertaa ja kävellyt yhteensä 38,2 km.

On terveellistä liikkua luonnossa, terveys ja kuntokin pysyy kunnossa silloin. Monet muut järjestöt, urheiluyhdistykset, teollisuudet ym. olivat järjestäneet vastaavaa kunto liikuntaa. Pellas ei ollut ainoa.

Ahkerimmat naiset olivat: 1) Aina Hellerö 53 kertaa — 414,6 km, 2) Sirkka Sandström 31 k — 248,6 km, 3) Annikki Nuolikoski 20 k — 160 km, Astrid Bjong 9 k — 63 km, Arla Hellerö 2 k — 16 km, Aili Lindberg 2 k — 12 km, Karin Saarikoski 1 k — 8 km. Yhteensä 922,2 km.

Miehet: 1) Anton Hellerö 95 k — 845 km, 2) Alf Bjong 79 k — 569,8 km, 3) Ole Sandström 51 k — 391,8 km, Paul Lindberg 34 k — 206,4 km, Olavi Nuolikoski 12 k — 96 km, Boris Lindberg 8 k — 48 km, Marko Sandström 5 k — 38,2 km. Yhteensä 2.095,2 km.

Naisten ja miesten etapit yhteensä: 3.017,4 km.

KILPAILUKUTSU

Kansalliset yleisurheilukilpailut järjestetään Tampereella elokuun 2 päivänä 1975 klo 12.00 Pyynikin urheilukentällä.

Lajit: 100 m, 1500 m, pituus, kuula, keihäs, kiekko ja 4x100 m viesti.

Naisten lajit: 100 m, pituus ja kuula.

Ilmoittautumiset heinäkuun 26 päivään mennessä os. Heikki Sandholm, Vuohenhiekankatu 7 C 20, 33700 Tampere 70.

Tampereen Kuurot Urheilijat r.y.

Tampereen Kuurot Urheilijat järjestää kansallisten yleisurheilukilpailujen päätteeksi 2.8. klo 16 illanvieton Tottijärven Sorvassa.

TIDSKRIFT för DÖVA

N:o 7 1975

Förbundets 75-års festligheter

Sjuttio år har gått sedan Dövas Förbund grundades. Festen firas samtidigt med Dövas Dag eller egentligen dagen före, den 27 september på lördagen. Festen går i alla fall i Dövas Dags tecken, liksom den påföljande veckan som egnas de hörselskadade.

I samband med festen ordnas en visuell afton, som skall ge prov på vad döva kan åstadkomma i den genren. Döva från vårt land samt Tyst Teater från Sverige uppträder. Dessutom förekommer deklamation, visuellt berättande och pantomim. Vili Auvinens teatergrupp från Tammerfors har inbjudits att uppträda, vilket ger möjligheter till jämförelser.

Till 70-års festen görs ett försök till en kavalkad (historiskt tåg) som berättar om förbundets skeden. Såsom kavalkaden planerats ger bilder och uppträdanden en historisk översikt. Går idén att genomföra borde den bli sevärd.

Både festen och den visuella aftonen försiggår i Finlandia-huset. Arkitekt Alvar Aalto, berömd ute i världen, har ritat denna konsert- och kongressbyggnad, den är intressant att beskåda både utan och innan. Det ryms 1700 personer i stora festsalen där våra festligheter äger rum. På grund av de stora utrymmen vi här berättat om, kan man förvänta att hela det döva folket i Finland ville samlas i Helsingfors den 27.9. Vi uppmanar föreningarna att ordna bussförbindelser för medlemmarna och andra intresserade. Ingen inträdesavgift tas naturligtvis till 70-års festen men till den visuella aftonen tas en liten avgift.

Alltså den 27.9.: Riktning HELSINGFORS och FINLANDIA-HUSET.

Vad gör dövpräster

En döv frågade under kyrkodagarna av en dövpräst: När arbetar du egentligen? Så underligt är det att den enas fest är den andras arbete. Kanske någon viceordförande i en dövförening fått lov att hålla ett tal på föreningens fest och funnit att det inte är så enkelt göra. Man måste fundera mycket. Många svettdroppar får man torka, bara för ett kort tal.

För många dövpräster är det en svår uppgift att hålla tal, också därför att talet måste vara tydligt och så måste man öva tecknandet, det måste ju gå flytande. Ofta är teckenspråket lika svårt språk för dövprästen som modersmålet för en döv.

Dövprästen måste ge noga akt på den dövas alla tecken för att förstå rätt. Är man trött, är det svårare att följa med. Man måste spanna sig. Döva har ofta viktiga ärenden hos prästen. Prästen kanske är den enda han vågar anförtro sig åt, eller som vill höra på.

Dövprästens distrikt är mycket stora. Därför splittras deras arbete, blir utbrett. I någon stad eller på landsorten råkar den döve sin präst mycket sällan. Man kan lätt få den tanken att prästen kanske hellre besöker någon annan. Han kanske har glömt mig och den här trakten. Men felet är att distriktet är så stort. Om också prästen reser mycket hinner han inte komma så ofta på besök.

Låt oss se vad dövpräster utövar i Finland under 1974. Prästerna har varit fem och dessutom har vi en lektor. Här deras arbete:

Gudstjänster för döva	155
Gudstjänster tillsammans med hörande	93
Nattvard utdelat vid gudstjänster	133
Nattvard utdelat vid gudstjänster för enskilda (sjuka)	57
Övriga församlingstillfällen ..	329

Man kan dra många slutsatser av dess siffror. Man har hållit flere gemensamma gudstjänster med hörande än förut. Man ber fortfarande prästen att komma och ge nattvarden åt en sjuk. Kyrkliga tjänster har varit färre än för en vanlig församlingspräst. De har varit:

Dop	27
Vigslar	18
Jordfästningar	20

De döva är vana — frånsett några undantag — att tidigt beställa prästen för dop och vigsel. Endast sällan behöver man anlita tolk. Jordfästningarna däremot kommer så hastigt på att dövprästens almanack kan vara fullskriven just vid dessa tidpunkter.

Undervisningsarbetet koncentreras på skriftskoleundervisningen. 8 skriftskolor har hållits och en privat elevkonfirmand fanns med. Dövpräster undervisar dessutom i religion i dövskolorna och kristl. folkhögskolor, sammanlagt 159 timmar.

Följande siffror gäller dövas själavård och vårdarbetet bland dem:

Sjukbesök	148
Sociala besök	522
Besök på anstalter	164
Ämbetsverk, besök	93

Detta arbete märker man sällan. Prästen och lektorn har tystnadsplikt. Man får inte berätta vidare vad man samtalat om. Ofta kan man inte ens säga var man har varit. I dessa besök döljer sig ofta många livssorger men också glädjeämnen.

Dövpräster har deltagit i 43 läger och 16 kurser. De har hållit 28 föredrag och 71 föreläsningar. Undervisning i teckenspråk 173 timmar. De har deltagit i 194 möten och 292 rådplågningar.

Resorna tar mycken tid, sammanlagt 718 dagar! Man får nog den känslan att det skulle vara skönt att få vara hemma! Brevväxlingen och underrättelser till döva tar sin tid vid skrivbordet. Tjänstebrev (brev och kort) skickades sammanlagt 3195.

Här är dessa tal. De säger inte så mycket, men bakom ligger livet i den tysta församlingen med sina heliga stunder, glada möten, sorg och sammanträffanden med vänner, ett liv framför Gud.

E. S.

FÖDELSEDAGAR

ALGOT STRÖMSHOLM

I tidningen har synts en notis om att **Algot Strömsholm** i Vasa fyllt 70 år den 5 juli. Algot är tidlös, man tänker inte på att åren samlas hos honom också, liksom hos andra. Det beror visst på att han är bara själ och hjärta, så kroppen får lov att hänga med, vad den själv nu må tycka. För en tid sedan låg Algot visst riktigt sjuk, men han är uppe igen och går »med handen på plogen» som förut.

Råkar man på någon människa från Österbotten kan man genast tala om Algot. Vad han varit för de hörande människorna kan man få en uppfattning om, när man läser hans böcker »Algot berättar» och »Algot berättar mera». Han berättar om de döva också men vad han utträttat för dem kan ingen veta. Man bara läser mellan rader, för böckerna berättar anspråkslöst om människor och händelser i hans liv.

Algot har inte från början haft med döva att göra. Han uppfostrade en döv liten pojke, lärde sig deras språk, blev deras tolk och hjälpare i stort och smått. Det heter att Gud älskar en glad givare, men Gud älskar också en glad tiggare. Det stämmer på Algot, för jag vet ingen människa som ensam kunnat samla in pengar och stora förråd av material som han. Han lyckades komma med det största bidraget till Ävik insamlingen för några år sedan. Och till Tanzania har han skickat tontals med kläder, därom har berättats i dagspressen.

Hemligheten eller kanske en av hemligheterna med Algot är nog hans fromma gudsfruktan. Han talar med Gud som en son till sin far. Ur det förhållandet uppstår den värme och glädje han sedan så riktigt delar med sig åt alla som kommer emot på vägen. Det är gott att gå med honom under glada dagar och hålla i handen när dagen är molnig.

Lycka åt Algot!

Rea

85 ÅR

Aina Blomqvist fyller 85 år den 8 augusti på Ävik.

Ole Munk Plum fyllde 60 år

De flesta av Finlands döva känner Ole Munk Plum, ordförande för Danmarks dövförbund. Men få skulle tro att han redan överskridit 60-års gränsen. Men så är det. Bemarkelsedagen var den 23 maj.

Ole Munk Plum förlorade hörseln som barn, men han har bevarat språket han lärt och har utvecklat det så han behärskar det fullkomligt. Han har en gedigen utbildning och har ett ansvarsfullt arbete som konstruktör på telefonbolaget.

Plum har gjort den döva världen många tjänster. Över 20 år som ordförande för danska dövförbundet, han är det ännu. Dövförbundet i Danmark har en betydande ställning och uppgift, det har haft inflytande på arbetet för dövas utveckling och på lagförfattningsarbetet. Plum har utövat inflytande inte endast i de dövas värld utan också i många olika, av staten tillsatta, kommittéer och styrelser. Kort sagt han är den centrala personen bland Danmarks döva.

Plum är också välkänd i Norden. Här må nämnas i synnerhet hans insats i Nordiska Samarbetsorganisationen tidigare och sedan i Dövas Nordiska Råd, vars ordförande han nu för tillfället är. Han spelade en central roll vid utarbetandet av den första samnordiska teckenspråksordboken i bild.

Plum har varit medlem i Dövas Världsförbund, arbetat som medlem i styrelsen och i teckenspråkskommissionen. Därför har han rest mycket, känner väl till de dövas förhållanden i de olika delarna av världen.

Plum är en livsbejakande människa, han vill inverka, förnya och förbättra. Har haft möjlighet till detta genom sin energi, intelligens, beslutsamhet och sina ledaregenskaper. Han besitter en fin humor och en talang för scenen, som gör att han är medryckande och övertygande när han skall föra fram sin

Sett I TV

En engelsk film som hette »Tre gruvarbetare» var synnerligen bra. Tre män gjorde en båtresa från Leeds till Stratford-of-Avon, Shakespeares födelsestad. För att se en Shakespeare-föreställning på teatern. Båtfärden längs kanalen var skojig och intressant, man riktigt fick lust att någongång bege sig dit och göra samma färd. — När de kommit fram gick den av de tre som ivrigast beundrade Shakespeare till teatern för att köpa biljetter. Men det fanns inga att få, man borde ha beställt dem på förhand. Var och en kan föreställa sig hans besvikelse, vi har ju alla nångång blivit utan biljetter. För att trösta sig gjorde de fast båten vid bryggan framför teaterhuset. Och det gick så att de som gäster fick både Antonius och Cleopatra, d.v.s. de skådespelare som spelade deras roller. Och de uppförde en egen liten föreställning för de tre männen.

Rea har någongång sagt här i denna spalt att det lönar sig att följa med de svenskspråkiga programmen i TV, de är ofta textade på finska.

Världsmästerskapstävlingarna i dans är värt att se på, de kan jämföras med isdanserna. T.ex. Wienervalsens var en betagande syn för ögat, utfört av mästarparet. Dera dräkter var stiliga, den ena vackrare än den andra. Dessa tävlingsdanser är idrott, på tyska talar man t.ex. om »danssport».

Raija Nieminen

Den traditionella Äviksfesten 27.7. 1975 börjar med gudstjänst kl 11.

Dagsfesten kl 13.30 med tal, Äviksbarnas uppträdanden, pantomim, påskamp mm.

Välkommen!

sak. Alla dessa egenskaper gör Plum till det han nu är.

Tidskrift för döva framför sina försenade lyckönskningar och önskar att länge få se Ole Munk Plum i de dövas krets.

DÖVAS FÖRBUND 70 ÅR SAMT DÖVAS DAG

26.9.1975 Helsingfors svenska arbetarinstitut, Dagmarsgatan 3.
Tyst Teater, föreställning: Är du döv?
Skolteatern.

Panel. Temat: Är du döv?

27.9.1975 Finlandia-huset
Kl 11 Mottagning
» 14 70-års festen
» 18 Visuellt afton.

Lapp-Påsen

Pensionärer var väg till lägret på Malminharju. Förundet uppmanade dem att anhänga om pengar från socialnämnden. Man beslöt försöka, men hur skulle det gå till? Och fanns det alls några möjligheter? Syster fick komma till hjälp.

— Kan man få tala med den personen som sköter lägerärenden för döva pensionärer...

Centralen förenade till socialinspektören för det centrala distriktet i staden. Han visste ingenting. Härifrån förenades samtalet till den som sköter invalidärendena. Nej, döva pensionärers lägerärenden angick inte vårdaren av invalidärendena. Han överflyttade samtalet till den personen som tar emot tidsbeställningar, hon kanske kunde ge besked.

Tidsbeställaren förenade till vårdaren av utvecklingsstörda. Inte rätta stället. Vårdaren överförde till t.f. socialsekreteraren. — Nej inte här heller, därför att den sociala byråkratin inte har någon »lucka» för sådana som döva pensionärer och deras semestrar och läger.

Men t.f. socialsekreteraren åtog sig saken. Sade t.o.m. att det fanns möjligheter till understöd — antagligen från vårdbidragen. Och för den sakens skull skall socialinspektören komma hem till alla som sänt ansökningar. För att se om de har rätt att fara på läger.

Jag bara frågar, vad skulle dövföreningarnas funktionärer göra

utan tolkar? Redan de hörande har det svårt med vandringen från lucka till lucka» på ämbetsverken.

— — —

Enligt undersökningar kan man sköta 70 % av ärenden i telefon. Man har konstaterat på något av telefonbranschens möten att alla hushåll bör få telefon! — Hur ofta ser man inte döva förlora både tid och krafter när de skall uträtta ärenden som kan göras undan på någon minut i telefon.

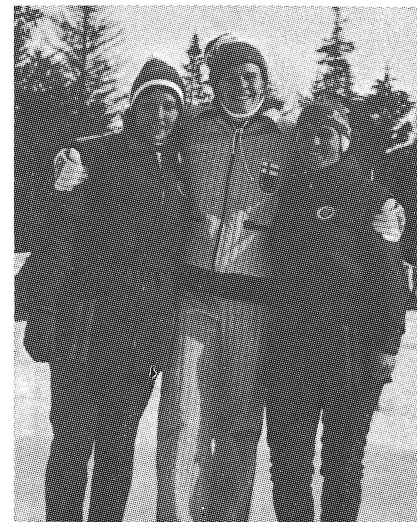
— — —

Vi far fått en bra förespråkare i Märta Tikkanen. I den svenskspråkiga spalten i Ilta-Sanomat tar hon ofta fram frågor om döva. Den 20.5. skrev Märta Tikkanen: »Heikki Kahila har nyligen blivit vald till den TV-speaker som hörselskadade bäst kan förstå. Döva som inte hör alls är upprörda över valet. Kahila lär vara den i rutan som har de mest orörliga läpparna!»

— — —

Morsdagen gick i ett trevligt (?) tecken. Vi besökte hundutställningen i Lahtis. Där fanns över 1000 hundar av 100 olika raser. Vår egen drummeldromedar, en rottweiler, deltog i den öppna klassen. Det fanns 75 konkurrenter här, så det tog hela dagen.

I familjen måste vi i tur ordning hålla reda på vår hund. När det blev min tur, gjorde jag det dåligt. Jag var den tredje parten i två rottweilerhanars slagsmål. Vi trädde ut ur kampen med ett uppslaget ögonbryn och smutsiga kläder

EN FLICKA FRÅN MUURAME HAR FRAMGÅNGAR I VM- TÄVLINGAR

Marja Kulmala född i Muurame, och som nu heter Marja Eskelinen bosatt i Nurmes, skidade sig till bronsplats i dövas VM i Lake Placid. Av finnarna skidade Marja bäst, i 5 km blev hon trea med tiden 22.15.59 och i damernas 10 k msjätte med tiden 40.51.36. I 2x5 stafett tog finska flickorna brons, Marja var inte med i den tävlingen.

Vår färsk medaljtös tog en tur upp till mamma i Saarenkylä, Muurame, för att hälsa på strax efter tävlingsresan. Vår reporter var också på plats för att höra nyheter från Amerika.

— Hälsningar till alla Muuramebor, var det första Marja sade.

(jag). Det kunde gått illa. Felet här var nog en gammal sliten rem som gick av. Och för att jag är en svag husmor och ingen kraftig husbonde.

Rottweilern är en underbar hund, men den måste skolas och den är inte lätt att sköta. Det verkar som om det blivit en modesak att äga hund. Det gäller att ha ansvar när man skaffar sig en sådan.

Raini

Hon talar behjälpligt trots sin hörselskada. Hon har lärt sig sitt språk genom att avläsa från läppar. Hon skriver bra och det gör hon ofta vid endel svårare frågor.

Marja berättade att hon skidat sedan sitt åttonde år. Genom att träna aktivt har hon förbättrat sina resultat år för år. Vid 15 års ålder vågade hon för första gången delta i kampen om finska mästerskapet. Hon har varit med i snart tio år och flere mästerskap har hon tagit. Hon har också några nordiska mästerskap på sin meritlista. Allt detta gäller givetvis tävlingar för döva.

Första gången deltog hon i världs-mästerskapen i Adelboden i Schweiz. Där blev hon fyra och var mycket nöjd. Det är den blankaste medaljen hon ännu saknar, men det kommer flere tävlingar.

Jussi Luoma i Seinäjoki är hennes nuvarande tränare. Hittills har hon haft Ensio Pystynen, som arbetat med henne sedan år 1964.

— Jag tycker att skidning är en bra konditionssport. Om de följande stora tävlingarna kan jag inte säga någonting. Det är långt till VM-tävlingarna. Jag fortsätter med mitt hårda tävlingsprogram.

Sade bronsflickan om sin framtid.

Strax därefter lämnade hon Muurame, där fanns inte tillräckligt snö. I Nurmes fanns det det så det räckte.

Jyväskylän Ympäristölehti 7.3.1975.

Pellas konditions- verksamhet

Jakobstads Dövas idrottsförening Pellas ordnade under vintern 1.10.—30.4. konditionstävlingar för sina medlemmar. Man hade satt upp två motionslådor i träd, en vid Hällan och en annan i Fäboda. Medlemmarna fick under motionspromenaden skriva sina namn och klockslag i böcker som fanns i lådorna. Märkligt var att Marko, son till ordförande för Pellas Ole Sandström, trots sina fyra år deltagit i konditionspromenaden 5 gånger och gått sammanlagt 38,2 km.

Det är nyttigt för alla att motionera ute i naturen så hälsan och

Minneslistan

Arne Myrstigen brukar berätta roliga små historier på teckenspråket i tidningen Kontakt. Tecknena är ritade och undervisar medsamma som de roar. I senaste numret är det en lärarinna som lär barnen om flyttfåglar. »Är det inte underligt, tecknar hon, att fåglarna hittar vägen hem från Afrika utan karta och kompass!» En pojke säger: »Det skulle vara mera underligt om fåglarna hade karta och kompass!»

1.6.—31.8. DÖVFÖRBUNDETS KANSALI, Helsingfors är öppet under tiden 1.6.—31.8. kl 8—15.

1—7.8. MALMINHARJU. Kurs i talterapi och affärbrev. SVENSK-SPRÅKIGA kan också delta i talterapin. Att skriva affärsmässigt betyder hur man klarar blanketter och kommer tillrätta på posten, i banker m.m. För döva i åldern 15—50 år. Kursen kostar inte något. Undervisning i grupp, också individuellt. Anmälan t. Dövas Förbund, Elisabetsgatan 27 E 10, 00170 Helsingfors 17, så fort som möjligt.

2.8. TAMMERFORS. Tävlingsinbjudan! Nationella friidrotts-tävlingar ordnas på Pyynikki id-

spänsten hålls i skick. Det är inte bara Pellas utan många andra organisationer, idrottsföreningar, industrier m.m. som lagt ut sådana lådor.

De deltagare som flitigast varit med i konditioneringen var: 1) Aina Hellöre 53 ggr — 414,6 km, 2) Sirkka Sandström 31 ggr — 248,6 km, 3) Annikki Nuolikoski 20 ggr — 160 km, Astrid Bjong 9 ggr — 63 km, Arla Hellöre 2 ggr — 16 km, Aili Lindberg 2 ggr — 12 km, Karin Saarikoski 1 gång — 8 km. Sammanlagt 922,2 km.

Herrar: 1) Anton Hellöre 95 ggr — 745 km, 2) Alf Bjong 79 ggr — 569,8 km, 3) Ole Sandström 51 ggr — 391,8 km, Paul Lindberg 34 ggr — 206,4 km, Olavi Nuolikoski 12 ggr — 96 km,, Boris Lindberg 8 ggr — 48 km, Marko Sandström 5 ggr — 38,2 km. Sammanlagt 2.095,2 km.

Damernas och herrarnas sammanlagda sträckor: 3.017,4 km.

rottsplan kl 12. Grenar: 100 m. 1500 m, längd, kula, spjut, diskus, 4x100 stafett. Damer: 100 m, längd, kula.

Anmälan senast 26.7. till Heikki Sandholm, Vuohenhiekank. 7 C 20, 33700 Tammerfors 70. Samkväm i Sorva kl 16.00.

9—10.8. TAVASTEUS. SKUL:s mästerskapstävlingar i friidrott på Kauriala idrottsplan. Lördag kl 13: 200 m, 800 m, 5000 m, längd, höjd, diskus, 4x100 m, stafett. DAMER: 100 m, höjd, diskus, 800 m. — Söndag kl 11: 100 m, 400 m, 1500 m, tresteg, stavhopp, kula, spjut, 4x400 stafett. DAMER: längd, kula.

Anmälan senast 30.7. till Ossi Otela, Papinniityntie 56 as 11, 13200 Tavastehus 20. Häli ordnar.

9—14.8. MALMINHARJU. Familjeläger för döva föräldrar med hörande barn. Temat är familjens sammanhållning. Diskussion om fars och mors roller, barnens primära (viktigaste) behov, familjens ställning i samhället och problemen i familjer med dövhet. Dessutom program för rekreation och förströelse, vi sitter kring brinnande bålet, pratar, leker och tävlar. Lägret kostar inte något. Rum finns för ca 20 familjer. Anmälan senast den 25.7. till Förbundet. Vid anmälan bör anges familjemedlemmarnas namn, förelsetid, föräldrarnas yrke. Kallelse till lägret sänds i brev.

4.10. ÅBO. Efter EM i korgboll ordnas supé-dansant på restaurang Aura Marina, Slottsgatan 32. Supékort à 65 mk betalas samtigt med anmälan (inbet. på kontot: Kuurojen Urheiluliitto, nr 6602-8). Menyn: Champinjonsoppa, Grillad broiler, Glass i chokladssås. Vin Rouge. Anmälan senast 5.9. till Sirpa Kostiainen, Lanav. 5 A 4, 20540 Åbo 54.

TIDSKRIFT FÖR DÖVA

Redaktör: Rea Stadius

Köpingsvägen 9

00320 Helsingfors 32

Tel. 576 788

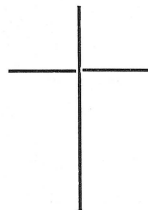
YHDISTYSTOIMINTAA

Lahden Kuurojenyhdistyksen Naiskerho järjestää kesäjuhlan heinäkuun 20 pävänä maanviljelijä Ritva ja Lauri Lehtosen kesämökillä Vaanian kylässä Vesijärven rannassa. Lähtö Lahdesta klo 10 Kirkkokatu 5 edestä. Matkaa Lahdesta on 22 km. Perillä grilli, tavarain ongintaa ja arvontaa. Tervetuloa viettämään lystiä kesää.

Seinäjoen Kuurot r.y. järjestää valistustilaisuuden elokuun 23 päivänä alkaen klo 18. Kokoontumisen Kaupungintalon pikkuteatterissa. Ohjelmana pari vuotta takaperin järjestetyn ensiapukurssin kerätausta. Tervetuloa.

Helsingin Kuurojen Yhdistys järjestää eläkeläisten retken Suvipirtille elokuun 9 päivänä. Bussi lähtee Liisankadulta klo 9. Perillä ruokaa, kahvia, ohjelmaa ja ennustuksen mukaan kaunis ilma. Tervetuloa.

Helsingin Kuurojenyhdistyksen Nuorten Kerhon 35-vuotisjuhla järjestetään syyskuun 20 päivänä ravintola Olympiassa, Läntinen Brahenkatu 2. Illalliskortti maksaa 40 mk. Ilmoittautumiset Tuula Iko-selle os: Helsinginkatu 11 B 50, 00500 Helsinki 50.

Rakas äitimme, mummomme ja isomummomme

MARIA EMILIA
AITTO-OJA

o.s. Heikonen

synt. 6.6. 1882 Kemissä
kuoli 14.4. 1975 Hyvinkäällä

Syvästi kaivaten

Omaiset

Jo joutui armas aika...

SAVON PIIRIN SUVIPÄIVÄT

elokuun 9—10 päivänä Juvan Koskenmäen lomakeskuksessa, joka sijaitsee viitostien varrella Maivalan tienhaarassa. Matkaa Mikkelistä pohjoiseen 27 km ja Juvalta 15 km. Hyvät linja-autoyhteydet sekä Mikkelistä että Juvalta.

Lomakeskuksessa on käytettävissä soutuveineitä, neljä saunaa, sähkölämmitteisiä lomamökkejä jne. Suvipäivien ohjelmassa on viihdettä ja kuntoilua. Sunnuntaina klo 10 on leirijumalanpalvelus.

Ilmoittautumisia ottaa vastaan Mikkelissä Pertti Pärnänen, Varkaudessa Eero Parviainen, Kuopiossa Jouni Antikainen, Savonlinnassa Yrjö Silventoinen ja Joensuussa Aarne Helminen. Osanottomaksu on n. 40,— sisältyen siihen majoitus täysihoidolla.

SAVON PIIRIN RETKEILYPÄIVÄT

heinäkuun 19—20 päivänä Heinävedellä.

Kokoontuminen Heinävedellä Karvion kanavan kohdalla Varkaus—Joensuu valtatie tuntumassa. Omat teltat, ruokailuvälineet, retkeilyvälineet ja eväät mukaan. Yöpyminen tapahtuu leirintäalueella. Tutustumiskohteena Heinäveden luostari. Ennakkoilmoittautumiset Pertti Pärnäselä, Rakentajantie 54, 50600 Kuopio 60.

MOOTTORIPALSTA

Uudenmaan Kuurojen Moottori-kerhon ST-ajot pidetään elokuun 16 päivänä klo 14. Lähtöpaikkana Suvipirtin läheisyydessä oleva bensiniasema. Osanottajat opastetaan bensiniasemalle tuntia ennen lähtöä. Osanottomaksu on 20 mk autolta. Ajetaan omalla vastuulla. Kartta Suomen tiekartta n:o 2 ja mahdollisesti annettavat apukartat. Kilpailun johtajana ja ratamestarina toimii Pekka Entelä. Ilmoittautumiset 10.8. mennessä sihteeri Risto Metsämäelle, os. Laajametsänkuja 4 F 79, 01620 Vantaa 62. Eritäin hyvät palkinnot jaetaan UKM:n ja shakkikerhon yhteisen iltaman yhteydessä.

KUUROJEN AUTOJARJESTÖN auto- ja ulkoilupäivät pidetään Malminharjussa 23—24. elokuuta vaihtelevalla ohjelmalla erilaisine kilpailuineen. Autoilusta kiinnostuneet ja muutkin tervetulleita elokuun kuutamajuhlaan, saapua voi jo perjantaina. Majoituksen järjestää Kettu poikinen ja ohjelmasta huolehtii Simppala & Kumpp.

SHAKKIA

Helsingin Kuurojenyhdistyksen Shakkikerhon kansalliset shakkikilpailut pidetään elokuun 16 päivänä klo 13 Suvipirtillä. Peli-aika on 15 x 15 min. Osanottomaksu on 10 mk pelaajalta. Kaikki luokat pelaavat samassa sarjassa. Hyvät palkinnot jaetaan Shakkikerhon ja Uudenmaan Kuurojen Moottori-kerhon yhteisen iltaman yhteydessä.

ILTAMA

Uudenmaan Kuurojen Moottori-kerhon ja HKY:n shakkikerhon yhteinen iltama pidetään elokuun 16 päivänä Suvipirtillä. Ohjelma: palkintojenjakotilaisuus, tanssia, arvontaa, makkaragrilli, mahdollisesti erikoisia herkullisia grillipaloja, tikanheittoa, ilmakivääriammuntaa, leikkiä, sauna jne. Lapsille omaa ohjelmaa: kivat kilpailut ja leikit sekä erikoispalkinnot.

Tervetuloa Suvipirtille.

UKM ja HKY:n Shakkikerho

UUSI POSTIOSOITE:

.....
.....
.....
.....
.....

H U O M !

Jos postiosoitteesi
muuttuu — täytä va-
semmalla olevat rivit
— leikkaa koko levey-
den käsittävä liuska ja
lähetä se osoitteella
Kuurojen Lehti, Loke-
ro 62, Hämeenlinna.

VA

Kauppinen Liisa
Liisank.27 E 10
00170 HELSINKI 17

PERINTEELLISET

Ävikin kesäjuhlat

järjestetään heinäkuun 27 päivänä Kuurojenkoti Ävikissä.

Ohjelma

- Klo 11 Jumalanpalvelus kodin juhlasalissa
» 12 Ruokailu
» 14 Kesäjuhla. Ohjelmassa Ävikin asukkaiden esityksiä, panto-
miimia, puheita, sekä tervehdys Kerenistä ym.
Ävikin mestaruuskilpailu pussitappelussa.

Tervetuloa kautta maan.

PAPERISAMPO OY:n

varsinainen yhtiökokous on
heinäkuun 27 päivänä klo
17 Kuurojenkoti Ävikissä
Hyvinkäällä.

Johtokunta

Lounais-Suomen nuorten ulkoilupäivät

elokuun 16—17 päivänä Tampereen kuurojenyhdistyksen kesäkoti
Apajassa Tottijärven Sorvassa. Ohjelmassa: soutu, miehet ja naiset;
lentopallo, sekajoukkueet; tikanheitto 5 m, pussitappelu, miesten ja
naisten sarjat; sekaviestit; kyläraitin juoksu, miesten ja naisten
sarja. Joukkuelajeihin voi sama kerho ilmoittaa useampia joukkueita.

Päivät avataan 16.8. klo 10 lipunnostolla. Majoitus teltoissa.
Osanottomaksu 30,—, johon sisältyy ruokailu, majoitus, saunominen
ja osallistumismahdollisuus kilpailuihin.

Ennakkoilmoittautumiset: TKY:n nuortenkerho, Laukontori 10 B 1,
33200 Tampere 20.

Tampereen Kuurojenyhdistys r.y:n
Nuortenkerho

KIITOS

Lämpimät kiitokseni kaikille mi-
nua 80-vuotispäivänäni eri tavoin
muistaneille.

Ävikissä 18. 5. 1975

Sofia Koskela

Lounais-Suomen Suvipäivät

elokuun 9—10 päivänä Rymättylässä Vienolan leirikeskuksessa, jon-
ne pääsee maanteitse Naantalista kautta ja vesitse vesibussilla. Yhteis-
kuljetus vesibussilla Turusta Auran sillan luota.

Majoitus joko yhteismajoituksessa keskuksen päärakennuksessa
tai omassa teltassa.

Lähemmin heinäkuun numerossa.

Turun Kuurojenyhdistys ry.

Turun Kuurojen Nuorisokerho ry.

Kuurojen Lehteen tar-
koitetut kirjoitukset on lä-
hetettävä edellisen kuun 5
päivään mennessä osoitt.:
Kuurojen Lehti, Lokero 62,
Hämeenlinna.